

Raporti i monitorimit dhe vlerësimit të arritjes së caqeve për indikatorët dhe zbatimit të aktiviteteve të planit të veprimit të PKBGJ-së 2020-2022

Periudha raportuese: viti 2020 dhe 2021

Shkurt 2023

1.	HYRJE.....	8
1.	REZULTATET E MONITORIMIT DHE VLERËSIMIT.....	13
2.1	ARRITJA E CAQEVE TË SYNUARA PËR VITIN 2021	13
2.2	SHKALLA E REALIZIMIT TË AKTIVITETEVE TË PARASHIKUARA NË PLANIN E VEPRIMIT 2020-2022, DERI NË FUND TË VITIT 2021	18
2.	REZULTATET E ARRITURA GJATË VITIT 2020 DHE 2021	19
3.1.	SHTYLLA 1: FUQIZIMI EKONOMIK DHE MIRËQENIA SOCIALE	19
3.2	SHTYLLA 2-ZHVILLIMI NJERËZOR DHE ROLET DHE MARRËDHËNIET GJINORE.....	24
3.3.	SHTYLLA 3: TË DREJTAT E GRAVE, QASJA NË DREJTËSI DHE SIGURI	32
3.	REKOMANDIME PËR ZBATIMIN E PLANIT TË AKTIVITETEVE PËR VITIN 2022	36
4.	REKOMANDIME PËR RISHIKIMIN E PLANIT E VEPRIMIT TË PKBGJ-SË PËR PERIUDHËN 2023 DHE 2024	37
	Shtojca 1: Statusi i progresit në realizimin e aktiviteteve për vitin 2020 dhe 2021	38

Lista e tabelave

Tabela 1: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 1	13
Tabela 2: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 2	15
Tabela 3: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 3	16
Tabela 4: Analizë përmbledhëse e zbatimit të PKBGJ-së, numri i aktiviteteve	18

Lista e shkurtesave

ABGJ	Agjencia për Barazi Gjinore
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
BPGJ	Buxheti i Përgjegjshëm Gjinor
CSE	Edukimit seksual gjithëpërfshirës
DSPF	Departamenti i Politikave Sociale dhe Familjeve
EIGE	Instituti Evropian për Barazi Gjinore
FSK	Forca e Sigurisë së Kosovës
LBGJ	Ligji për Barazi Gjinore
MAPL	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
MASHTI	Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
MBPZHR	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
MCC	Korporata e Sfidave të Mijëvjeçarit
MFPT	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
PKBGJ	Programi i Kosovës për Barazi Gjinore
RROGRAEK	Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës
QKMF	Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare
QKRMT	Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës
RrGK	Rrjeti i Grave të Kosovës
SSHP	Siguria dhe Shëndeti në Punë
UA	Udhëzim Administrativ
VNGJ	Vlerësimi i Ndikimit Gjinor
ZBGJ	Zyrtaret për Barazi Gjinore

Përmbledhje ekzekutive

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020-2024 synon të sigurojë që barazia gjinore të jetë në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve. Ky objektivi synon të arrihet duke punuar në këto tri drejtime/tri objektive strategjike në tri shtyllat kryesore të PKBGJ-së: Krijimin e mundësive të barabarta për të kontribuar dhe përfituar në /nga zhvillimi ekonomik, rritjen e gjithë përfshirjes dhe përmirësimin e mirëqenies sociale; Avancimin e barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithë përfshirjes, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore; dhe Avancimin e realizimit të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore.

Ky është raport monitorues dhe vlerësues i arritjes së caqeve të caktuara për fundin e vitit 2021 dhe zbatimit të aktiviteteve të përcaktuara në Planin e Veprimit për periudhën 2020-2022. Të dhënat janë grumbulluar në vitin 2022 në periudhën mars-dhjetor 2022. Të dhënat janë siguruar nga niveli qendror dhe lokal, shoqëria civile dhe organizatat ndërkombëtare. Rezultatet në këtë raport janë të nënvlerësuara ngase nuk kanë raportuar të gjitha komunat dhe organizatat e kontaktuar si dhe për shkak të mos raportimit të buxhetit për të gjitha aktivitetet e raportuara. Ky raport monitorimi dhe vlerësimi në fund përmban rekomandime për Planin e veprimit për periudhën 2023-2024 dhe ka identifikuar disa rekomandime për prioritetet kryesore për promovimin e agjendës gjinore në Kosovë.

Të dhënat tregojnë se nga gjithsej 34 caqet e caktuara për vitin 2021, 18 janë arritur, 4 nuk janë arritë, për 11 caqe të dhënat nuk kanë ekzistuar dhe një nga indikatorët nuk ka qenë i definuar qartë. Sa i përket aktiviteteve, nga gjithsej 178 aktivitete të planifikuara në Planin e Veprimit të PKBGJ-së për vitin 2020, 2021 dhe 2022, gjatë vitit 2020 dhe 2021 progres është shënuar në 118 është shënuar progres ndërsa nuk ka pasur progres në realizimin e 34% të aktiviteteve. Në shtyllën e Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenies sociale, nga 68 aktivitete progres është shënuar në 47 sosh; në Shtyllën e dytë 'Zhvillimi njerëzor dhe rolet dhe marrëdhëniet gjinore' rezultate janë shënuar në 46 nga 69 aktivitete dhe në Shtyllën e tretë 'Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri' në 25 nga 41 aktivitete janë shënuar rezultate.

Arritjet kyçe në agjendën e barazisë gjinore në Kosovë, të Qeverisë së RKS, akterëve vendorë dhe ndërkombëtarë, sipas vlerësimit të dhënave të monitoruara nga Agjencia për Barazi Gjinore gjatë vitit 2020 dhe 2021 janë të listuara në vijim.

Arritje kyçe - Avancimi i bazës ligjore

- ✓ Përfshirja e Konventës së Stambollit në Kushtetutën e Kosovës;
- ✓ Është miratuar Koncepti Dokumenti për Buxhetimin e Përgjegjshëm Gjinor, i aprovuar nga Qeveria në nëntor 2022;
- ✓ Është miratuar Strategjia Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje dhe Dhuna ndaj Grave 2022 – 2026;

- ✓ Republika e Kosovës për herë të parë gjatë kohës së realizimit të këtij raporti, raportoi para Komitetit të Këshillit të Evropës – GREVIO mbi nivelin e përputhshmërisë së legjislacionit të RKS kur kemi të bëjmë me Konventën e Stambollit, dhe nivelin e zbatimit në përgjigje ndaj dhunës në familje me fokus dhunën ndaj grave;
- ✓ Përplotësimi i Ligjit për Ndihmë Juridike Falas, duke ofruar ndihmë juridike falas pavarësisht gjendjes ekonomike dhe sociale për viktimat e dhunës në familje; viktimat dëshmitare të dhunës, viktimat e dhunës në baza gjinore; viktimat e cilitdo lloji të dhunës seksuale, përfshirë dhe ngacmimin seksual;
- ✓ Qeveri e RKS gjatë kohës së zbatimit të PKBGJ për dy vitet 2020 dhe 2021, ka arritur të integrojë perspektivën gjinore në kuadër të: Fondit të Rimëkëmbjes Ekonomike 2020, si dhe Pakos për Ringjallje Ekonomike të qershorit 2021. Kjo e vendosë RKS ndër vendet të cilat me sukses kanë arritur të përgjigjen situatës së Covid 19 me perspektivë gjinore, me masa të ndjeshme në aspektin e gjinisë dhe mjeteve buxhetore të dedikuara për këtë qëllim. Kjo është një ndër praktikatat e suksesshëm të BPGJ
- ✓ Gjatë vitit 2020 ABGJ ka komentuar lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në 30 ligje, akte nënligjore dhe politika publike ndërsa në vitin 2011 ka komentuar dhe rishikuar bazuar në kërkesat e instrumentit VNGJ: 27 koncept dokumente ; 12 projektligje; 9 udhëzime administrative; 4 projekt-rregullore; 3 strategji dhe plane veprimi.

Instrumentet e zhvilluara për avancimin e barazisë gjinore gjatë periudhës së raportimit

- ✓ ABGJ ka hartuar Manuali për Vlerësimin e Ndikimit Gjinore si një nga instrumentet vlerësuese të ndikimit në kuadër të Strategjisë për Rregullim më të mirë;
- ✓ Është publikuar udhëzuesi “Buxheti Operacional i Strehimoreve në Kosovë dhe Udhëzuesi i Projektimit” ;
- ✓ Është publikuar “Manuali për parandalimin e stereotipeve gjinore në tekstet shkollore”;
- ✓ Është përkthyer dhe është postuar në faqen e Institutit Evropian për Baraz Gjinore “Fjalori dhe leksikoni i koncepteve të terminologjisë së ndjeshme gjinore në gjuhën shqipe;
- ✓ Nën udhëheqjen e Komisionit Parlamentarë për të Drejtat e Njeriut, Barazi Gjinore, për Persona të Pagjetur, Viktima të Dhunës Seksuale dhe Peticione, në bashkëpunim me Agjencinë për Barazi Gjinore/ZKM, Koordinatorin Nacional për Monitorimin e Strategjisë për mbrojtje nga dhuna në familje MD, dhe institucionet e Policisë, MFPT, QPS është punuar në amandamentimin e Ligjit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje dhe Dhuna ndaj Grave.

Ngritja e kapaciteteve

- ✓ Më shumë se 400 zyrtarë publik janë trajnuar për vlerësimin e ndikimit gjinore në politika publike;
- ✓ ABGJ ka realizuar ciklin e trajnimeve për Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje për nevojat e Policisë së Kosovës: gjatë muajit qershor- dhjetor 2021 janë realizuar 6 sesione trajnimi dhe janë certifikuar 196 polic hetues dhe polic të rinj në 6 komuna;

Studimet

- ✓ Në vitin 2021 në mbështetje të GIZ, Kosova ka realizuar studimin e parë për Perspektivën Gjinore në Menaxhimin e Financave Publike si analizë shtesë e PEFA-s (Public Expenditure and Financial Accountability). Studimi ofron një bazë të mirë fillestare, e cila do të shërbejë për të matur progresin e Kosovës në zbatimin e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor.

- ✓ ABGJ ka përkthyer në gjuhën shqipe “Fjalorin dhe leksikonin e koncepteve të terminologjisë së ndjeshme gjinore “në bashkëpunim me Instituti Evropian për Barazi Gjinore. Fjalori përmban më shumë se 400 terme dhe definicione gjinore tashmë janë të disponueshme në gjuhën shqipe. Fjalori është instrument i specializuar i terminologjisë gjinore cili ndihmon për integrim të perspektives gjinore në komunikim dhe prezantim¹. Fjalor do t'u shërbejë të gjithë përdoruesve shqipfolës në Kosovë, Shqipëri, Maqedoni Veriore, Mal të Zi dhe Serbi. Gjithashtu, ai do t'i shërbejë diasporës shqipfolëse në vende të ndryshme të botës . Fjalori sjellë qartësi për konceptet gjinore në përdorim në administratën publike, akademi, media dhe jetën e përditshme. ABGJ ndërmori këtë nismë dhe siguroi leadershipin për gjithë trevat shqipfolëse.
- ✓ ABGJ ka hartuar dokumentin e vlerësimit “Buxheti Operacional i strehimoreve në Kosovë dhe udhëzuesi i projektimit “ i cili udhëzon në drejtim të ngritjes së cilësisë së shërbimeve të strehimoreve duke identifikuar nevojat e tyre për një përgjigje sa më kualitative ndaj nevojave të viktimave, sipas kërkesave të Konventës së Stambollit, dhe njëkohësisht i ndihmon strehimoret të parashtrajnë kërkesat e tyre me kosto të mirë vlerësuar buxhetore².
- ✓ Hulumtimi 2020 “Hendeku Gjinor në Paga”. ABGJ ka realizuar hulumtimin për “Hendekun gjinorë në paga”, në zbatim të Ligjit për Barazi Gjinore Neni 8 pika 1.9 me qëllim të analizimit dhe hulumtimit të gjendjes për zbatimin e detyrimeve që obligohen me këtë Ligj. Parimi i "pagës së barabartë për punë me vlerë të barabartë" është thelbësore për avancimin e barazisë gjinore. Kompensimi më i ulët në karakteristikat e njëjta të tregut të punës për gratë sesa për burrat dëshmohej të jetë rezultat i diskriminimit të drejtpërdrejtë dhe të tërthortë .Hulumtimi është publikuar³. Hulumtimi i realizuar në bashkëfinancim me UN Women .
- ✓ Në vitin 2021 ABGJ realizoi hulumtimin “Mbulueshmëria e reagimit të qeverisë ndaj krizës COVID-19: Kush u la pas dore?”⁴ Fokusi i kësaj analize ishte të vlerësonte secilin grup të synuar të mbuluar nga çdo masë ekonomike të paketës së rimëkëmbjes ekonomike anti-Covid, dhe potencialin e masave për të mbështetur gratë si përfituese të drejtpërdrejta. Kategoritë që mbetën pas, identifikohen si më poshtë: gratë pjesëmarrëse në tregun informal të punës, gra fermere të punësuar në mënyrë informale, prindërit -nënat e vetme/vetushqyese. Hulumtimi u mbështet nga Fridrich Ebert Shtiftung.
- ✓ Ndihma Zyrtare për Zhvillim për barazi gjinore –gjendja e përafrimit me prioritetet e Qeverisë së Kosovës 2015-2018⁵; dhe
- ✓ Prezantimi i grave në mediat e shkruara 2016-2019⁶.

Rezultatet e shënuara gjatë vitit 2020 dhe 2021

Integrimi i perspektivës gjinore në paketën për rimëkëmbje ekonomike si përgjigje ndaj pandemisë Covid-19

Gjatë kohës së zbatimit të PKBGJ-së për dy vitet 2020 dhe 2021, është integruar perspektiva gjinore në kuadër të: Fondit të Rimëkëmbjes Ekonomike 2020, si dhe Pakos për Ringjallje Ekonomike të qershorit 2021. Kjo e vendosë RKS ndër vendet të cilat me sukses kanë arritur të përgjigjen situatës së Covid-19 me perspektivë gjinore me masa të ndjeshme në aspektin e gjinisë dhe mjeteve buxhetore të dedikuara për këtë qëllim. Kjo është një ndër praktikatat e suksesshme të BPGJ. Gjatë kohës së pandemisë, është krijuar Strehimorja në karantinë e cila ka ofruar ambient të sigurt për rastet e reja, të nivelit të sigurisë

¹ <https://eige.Eurpa.eu/thesaurus?lang=sq>

² https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/A4-ALB%20%20ShelterCosting_Kosovo%20DomesticViolence.pdf

³ [https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/ABGJ%20HENDEKU%20GJINOR%20N%20C%3B%20PAGA%20RKS%20%20compressed%20\(1\).pdf](https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/ABGJ%20HENDEKU%20GJINOR%20N%20C%3B%20PAGA%20RKS%20%20compressed%20(1).pdf)

⁴ [https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/ALB%20publications%20\(1\).pdf](https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/ALB%20publications%20(1).pdf)

⁵ https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/SHQIP_ODA_GJINIA_2015_2018_PerafrimiVleresim.pdf

⁶ <https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Prezantimi%20i%20grave%20n%20C%3B%20mediat%20e%20shkruara%202016%20-202019%20-%20Shqip.pdf>

së lartë, dhe ka përmbush nevojat e përkujdesjes duke përfshirë (strehimin e sigurt, shërbime shëndetësore të sigurta, shërbime psikologjike, ushqim dhe higjienë).

Agjencia për Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrit

Në vitin 2020 është ndarë fond tek ABGJ në vlerë prej 1 milionë Euro, janë mbështetur: 115 kopshteve private dhe në partneritet publiko-privat (të udhëhequra nga 108 gra; 7 burra) ; 6,638 fëmijë nga të cilët 3,249 vajza dhe 3389 djem, të përfshirë në këto kopshte; 1,145 gra te punësuar ne 115 çerdhet e mbështetura.

Në vitin 2021 ABGJ Fondi ne vlerë prej 1 milionë Euro ka mbështetur 273 bizneseve të vogla në pronësi të grave, në vlerë totale prej 207,284.00 Euro; dhe 24 OJQ - organizata në vlerë prej 647,000 Euro. Përmes financimit te këtyre 24 OJQ-ve janë mbështetur **1,296 gra dhe vajza nga ky numër** : 296 gra dhe vajza kane përfituar shërbimeve si: këshilla juridike, shërbime dhe iniciativa te fuqizimit ekonomik; 185 gra dhe vajza -persona fizik përfituan grante për zgjerim biznesi; 48 OJQ përfituan (sub) grante; 803 gra dhe vajza, janë trajnuar për hapje e bizneseve te reja, shitjen e produkteve online, marketingun e produkteve, themelimin e brendit, funksionalizimin te faqeve për shitje të produkteve të bizneseve individuale.

Fondi për Garanci Kreditore

Dritare specifike e mbështetjes për bizneset në pronësi të grave. Garancia kreditore deri në 80% të kolateralit si mbështetje e rëndësishme për bizneset në pronësi të grave, të cilat, për shkak të mungesës së pronësisë, kolateral), përballen me vështirësi për qasje në financa. Në fund të vitit 2021, Fondi ka mbështetur 269 biznese të grave me garanci në vlerë prej 8.6 milionë Euro, vlera e kredisë ishte 11.7 milionë Euro

Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve

Masa 1.1 në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike të aprovuar në vitin 2021. Mbështetja e Punësimit- janë ri-punësuar 1,939 gra në vlerë prej 290,850 Euro për secilën grua që nuk ka qenë e punësuar në 3 muajt e fundit, e që punësohet, Qeveria- subvencion 50% të pagës për 3 muajt e parë, deri në maksimumin prej 150 euro në muaj dhe pas tre muajve pagesën e kontributit pensional deri në një vit.

Masa 1.2 mbështetja për punëtorët e formalizuar 1,490 punëdhënës me gjithsej 3,571 të punësuar, vlera e mbështetjes është 1.6 milionë Euro.

Masa 3.5-Pagesa për lehonat e papuna – 3 mil Euro, në kuadër të kësaj skeme, të gjitha lehonat që nuk punojnë, do të përfitojnë mbështetje në nivelin e pagës minimale për 6 muaj me radhë. Vitin 2021, 2,384,760 Euro janë paguar për lehonat e papunë dhe 948,940 Euro shtesë për lehonat e punësuar e që kanë qenë në pushim të lehonisë.

Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit

Ka ndarë 1,365 bursa për vajza dhe gra që studiojnë në fushën STEM, secilës nga 1,000 Euro, gjithsej 1,365,000 Euro. Gjatë vitit 2021 ka përkrahur 24 kandidatë për bursë të doktoratës për studentët qe studiojnë në 500 universitet me të mira të botës, prej tyre 10 vajza

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit

Gjatë vitit 2020, ka ofruar mbështetjen për 91 klube te vajzave me vlerë buxhetore 442,750 Euro dhe 134,640 Euro për klube të përziera.

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë

Fond prej 470,000 Euro për të mbështetur bizneset në pronësi të grave – 32 subvencione u shpërndanë bizneseve në pronësi të grave.

1. HYRJE

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020- 2024⁷ është hartuar nën udhëheqjen e Agjencisë për Barazi Gjinore të Kosovës (ABGJ). Hartimi i Programit të Kosovës për Barazi Gjinore është obligim i përcaktuar në Ligjin për Barazi Gjinore 05/L -020. Neni 11, obligon Agjencinë për Barazi Gjinore të bashkërendoj përgatitjen e Programit, të monitoroj zbatimin e tij, si dhe të raportoj çdo vit tek Qeveria për zbatimin e tij. Ky Nen po ashtu përcakton që Qeveria shqyrton dhe miraton Programin e Kosovës për Barazi Gjinore dhe raporton çdo vit në Kuvend për zbatimin e tij, dhe këto raporte bëhen publike. Programi i parë për Barazinë Gjinore në Kosovë ishte 2008-2013.

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore synon të sigurojë që barazia gjinore është në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve.

Objektivi i përgjithshëm strategjik i Programit të Kosovës për Barazi Gjinore është të sigurojë që barazia gjinore të jete në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve. Ky objektivi synon të arrihet duke punuar në këto tri drejtime/tri objektive strategjike në tri shtyllat kryesore të PKBGJ-së:

Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe Krijimi i mundësive të barabarta për të kontribuar dhe mirëqenia sociale ***Krijimi i mundësive të barabarta për të kontribuar dhe përfituar në /nga zhvillimi ekonomik, rritjen e gjithë përfshirjes dhe përmirësimin e mirëqenies sociale***

Shtylla 2: Zhvillimi Njerëzor dhe Rolet dhe Marrëdhëniet Gjinore ***Avancimi i barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithë përfshirjes, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore***

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri ***Avancimi i realizimit të të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore***

Për zbatimin e PKBGJ-së është hartuar plani trevjeçar i veprimit, ku janë përcaktuar masat e hollësishme që kërkohen për të arritur objektivat, orarin e tyre si dhe kërkesat e financimit të aktiviteteve.

Qëllimi i raportit të monitorimit dhe vlerësimit të PKBGJ-së

Qëllimi i raportit të monitorimit dhe vlerësimit të Planit të Veprimit për periudhën 2020 dhe 2021 është të nxirren të dhëna për:

1. Arritjen e indikatorëve të synuar për secilën objektivë të PKBGJ-së;
2. Shkallën e zbatimit të secilit aktivitetet të parashikuara në kuadër të Planit të Veprimit;
3. Shkallën e arritjes së rezultateve në kuadër të aktiviteteve të Planit të Veprimit;

⁷ <https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf>

4. Vlera buxhetore e aktiviteteve të realizuara gjatë vitit 2020 dhe 2021 për aktivitetet e parashikuara në kuadër të Planit të Veprimit;
5. Për të informuar ABGJ-në, dhe institucionet e QRK për aktivitete shtesë për tu përfshirë në Planin e ardhshëm të Veprimit të PKBGJ-së.

Metodologjia

Për të siguruar të dhëna të plota për monitorimin e vlerësimin e PKBGJ-së për vitin 2020 dhe 2021, aktivitetet në vijim u realizuan:

1. Fillimisht është dizajnuar formulari për raportim të aktiviteteve të përfshira në Planin e Veprimit të PKBGJ-së. Në formular u ofruan udhëzimet në vijim:
 - a. Të dhënat duhet të jenë për vitin 2020 dhe 2021;
 - b. Tek kolona Produkti i realizuar në 2020 dhe 2021 duhet të shënohen të dhënat në njësinë matëse siç është tek kolona Produkti;
 - c. Të dhënat për shpenzimet duhet të shënohen ndaras për shpenzimet e mbuluar nga Buxheti i Kosovës dhe ndaras për financimin nga donatorët;
 - d. Nëse nuk është realizuar aktiviteti dhe/ose nuk janë arritur rezultatet e parashikuara tek Produkti; në kolonën Sqarime për moszbatim të shënohen sqarimet;
 - e. Nëse nuk jeni të sigurt se ku ta vendosni ndonjë aktivitet dhe rezultatet, shënojeni veçmas;
 - f. Të dhënat kërkohen në nivel të ministrisë/komunës dhe jo vetëm aktivitetet e Zyrtarëve për Barazi Gjinore.
2. ABGJ dërgoi kërkesë për të dhëna edhe tek donatorët (UN Women, UNDP, MCC, UNFPA, OSCE; Zyra e BE-së në Prishtinë; GIZ) dhe shoqëria civile (Rrjeti i Grave të Kosovës, Qendra Kosovare për Studime Gjinore; Gratë për Gratë; Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës);
2. Formulari i hartuar u sqarua në dy punëtoritë e realizuara, një me Zyrtarët për Barazi Gjinore (ZBGJ-të) në ministri dhe në punëtorinë e dytë me Zyrtarët për Barazi Gjinore në komuna.
3. ABGJ përgatiti një videspot për obligimet dhe përgjegjësitë e institucioneve karshi PKBGJ⁸
4. Për ilustrim në formular, ABGJ raportoi aktivitetet e realizuara, me të gjitha të dhënat e kërkuara;
5. Konsulentja e angazhuar mbështeti në vazhdimësi ZBGJ-të me udhëzime për mënyrën e raportimit;
6. Pas sigurimit të të dhënave, u përpilua një raport preliminar i cili u prezantua tek zyrtarët e ABGJ-së dhe të ministrive përkatëse;
7. Për të dhënat e munguara, ABGJ dërgoi kërkesa shtesë duke specifikuar të dhënat e munguara e që kryesisht kishin të bënin me mungesën e të dhënave për buxhetin;
8. Disa ministri dërguan të dhënat e kërkuara, të cilat u përfshin në raportin përfundimtar;
9. Kërkesa për të dhëna u dërgua tek ministrinë dhe Agjencia e Statistikave të Kosovës për indikatorët e PKBGJ-së.

Raporti përmban të dhënat e siguruar nga institucionet e shënuara në vijim:

Të dhënat e pranuar nga institucionet vendore në vijim:

1. Agjencia për Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrit;

⁸ https://www.youtube.com/watch?v=-s_dzDVscsQ

2. Agjencia Kadastrale e Kosovës;
3. Agjencia e Statistikave të Kosovës;
4. Banka Qendrore e Kosovës;
5. Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal;
6. Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit;
7. Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural;
8. Ministria e Ekonomisë;
9. Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve;
10. Ministria e Infrastrukturës;
11. Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit;
12. Ministria e Mbrojtjes;
13. Ministria e Punëve të Brendshme;
14. Ministria e Punëve të Jashtme;
15. Ministria e Shëndetësisë;
16. Ministria e Zhvillimit Rajonal;
17. Ministria e Drejtësisë;
18. Ministria për Minoritete dhe Kthim;
19. Policia e Kosovës;
20. Fondi për Garantimin e Kredive.

Komunat

1. Dragash
2. Fushë Kosova
3. Gjakova
4. Gjilani
5. Istog
6. Klina
7. Lipjani
8. Kaçaniku
9. Malisheva
10. Mitrovica e Jugut
11. Podujeva
12. Prishtina
13. Shtime
14. Skenderaj
15. Suhareka
16. Vushtria

Shoqëria civile

3. Rrjeti i Grave të Kosovës RRGK
4. Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës

Organizatatat ndërkombëtare

1. UN Women
2. UNDP
3. UNFPA
4. Korporata e Sfidave të Mijëvjeçarit (MCC)

5. Projekti SUNREED për bujqësi i financuar nga financohet nga Ambasada e Suedisë në Prishtinë/ Agjencia Suedeze për Bashkëpunim Ndërkombëtar për Zhvillim (SIDA).

Kufizimet

Rezultatet e prezantuara në këtë raport të monitorimit dhe vlerësimin janë të nënvlerësuara për shkak të:

- Mos raportimit nga raportimit nga disa komuna të e Kosovës, nga partnerët ndërkombëtarë multilateral dhe biletareal, dhe një numër i organizatave të shoqërisë civile dhe organizatave të grave;
- Mungesës së raportimit të rezultateve në përputhje me treguesit e përcaktuar në Planin e Veprimit;
- Mungesës së raportimit të buxhetit për të gjitha aktivitetet; dhe
- Mungesës së të dhënave për disa indikatorë të PKBGJ-së.

Ndikimi nga pandemia COVID-19

Është me rëndësi të theksohet se disa aktivitete, kryesisht të natyrës ligjore nuk janë realizuar për shkak të pandemisë COVID-19 e cila në Kosovë filloi në mars të vitit 2020. Megjithatë, në këtë situatë pandemie, edhe pse jo në mënyrë sistematike, Qeveria e Kosovës ka integruar perspektivën gjinore me sukses në disa nga masat mbështetëse për të zbutur pasojat nga pandemia. Këto masa janë integruar në këtë raport monitorimi dhe vlerësimi.

Në kuadër të Pakos për ringjallje ekonomike, masat mbështetëse me perspektivë gjinore përfshijnë masat në vijim:

- a) Fond i ndarë tek ABGJ në vlerë prej 2 milionë Eur duke mbështetur:
 1. 115 kopshteve private dhe në partneritet publiko privat përmes Fondit të Rimëkëmbjes ekonomike shtator 2020-vendimi i Qeverisë, 108 nga 115 çerdhet udhëhiqeshin nga gratë ndërsa numri i grave të punësuara në kopshtet e mbështetura ishte 1,145 gra dhe 65 burra;
 2. Mbështetje e drejtpërdrejtë 273 bizneseve të vogla në pronësi të grave, në vlerë totale prej 207,284.00 Euro, kryesisht gra të vetëpunësuar apo që punësojnë maksimalisht 2-3 gra;
 3. Përmes Fondit të Rimëkëmbjes Ekonomike në maj të vitit 2021 ABGJ ka mbështetur 24 OJQ - organizata në vlerë prej 647,000 Euro. Përmes financimit të këtyre 24 OJQ-ve janë mbështetur 296 gra dhe vajza kane përfituar shërbimeve si: këshilla juridike, shërbime dhe iniciativa të fuqizimit ekonomik; 185 gra dhe vajza -persona fizik përfituan grante për zgjerim biznesi. Gjithsej, 48 OJQ përfituan grante, 803 gra dhe vajza, janë trajnuar për hapje e bizneseve të reja, shitjen e produkteve online, marketingun e produkteve, themelimin e brendit, funksionalizimin të faqeve për shitje të produkteve të bizneseve individuale
 4. Fond i ndarë për *Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë* (MTI), gjithsej 470,000 Euro për të mbështetur bizneset në pronësi të grave. Masa u zbatua nga Agjencia për Investime dhe Përkrahjen e Ndërmarrjeve në Kosovë e cila vepron në kuadër të MTI-së. Në fillim të dhjetorit 2020, 32 subvencione u shpërndanë bizneseve në pronësi të grave.
- b) *Dritare specifike* e mbështetjes për bizneset në pronësi të grave e ofruar në kuadër të Ligjit për Rimëkëmbje Ekonomike dhe në kuadër të *Fondit për Garanci Kreditore*. Garancia kreditore deri në 80% të kolateralit do të veproj si mbështetje e rëndësishme për bizneset në pronësi të grave, të cilat, për shkak të mungesës së pronësisë, përballen me vështirësi për qasje në financa. Në fund të

vitit 2021, Fondi ka mbështetur 269 biznese të grave me garanci në vlerë prej 8.6 milionë Eur, vlera e kredisë ishte 11.7 milionë Eur

- c) Në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike të qershorit 2021 janë dizajnuara masa specifike për të mbështetur gratë. Në kuadër të Masës 1. - Mbështetja e Punësimit, *Masa 1.3. përfshin Mbështetjen e punësimit të grave* – 5 milionë Euro Për secilën grua që nuk ka qenë e punësuar në 3 muajt e fundit, e që punësohet, do të subvencionojë 50% të pagës për 3 muajt e parë, deri në maksimumin prej 150 Euro në muaj. Pas periudhës tremujore, do të subvencionohet kontributi pensional. Sipas të dhënave të ofruara, nga Masa 1.3 gjithsej kanë përfituar 1,939 gra në vlerë prej 290,850 Eur. Nga Masa 1.3 kanë përfituar janë 1,490 punëdhënës me gjithsej 3,571 të punësuar, vlera e mbështetjes është 1.6 milionë Euro. Masa 3.5-Pagesa për lehonat e papuna – 3 milionë Euro, në kuadër të kësaj skeme, të gjitha lehonat që nuk punojnë, do të përfitojnë mbështetje në nivelin e pagës minimale për 6 muaj me radhë. Vetëm në vitin 2021 2,384,760 Euro janë paguar për lehonat e papunë dhe 948,940 Euro shtesë për lehonat e punësuar e që kanë qenë në pushim të lehonisë.
- d) Në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike MASHTI ka ndarë 1,365 bursa për vajza dhe gra që studiojnë në fushën STEM, secilës nga 1,000 Euro, gjithsej 1,365,000 Euro.
- e) Gjatë vitit 2020 dhe 2021, nga fondi emergjent MKRS ka ofruar mbështetjen për 91 klube me vlerë buxhetore 442,750 Euro dhe 134,640 Euro për klube të përziera. Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit gjatë vitit 2021 në kuadër të Fondit për Rimëkëmbje Ekonomike, ka ofruar mbështetjen për 42 klube të vajzave me vlerë buxhetore 190,979 Euro dhe 38 sportiste në vlerë prej 118,500 Euro. Në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike ka mbështetur 8 OJQ të grave në vlerë prej 29,400 Euro dhe 4 projekte në vlerë prej 31,000 Euro; 10 gra krijuese janë mbështetur me 25,800 Euro (nga shuma totale prej 71,100 Euro); 5 gra në vlerë prej 12,900 Euro nga vlera totale prej 63,240 Euro; 10 OJQ të udhëhequra nga gratë për aktivitete projekte në vlerë prej 82,000 Euro; në fushën e diversitetit dhe dialogut kulturor. Gjatë vitit 2020 dhe 2021 në kuadër të pakove mbështetëse, MKRS ka ofruar këto mbështetje: në fushën e diversitetit dhe dialogut kulturor ka mbështetur 37 gra në vlerë prej 83,697 Euro; me 19,500 Euro janë mbështetur 7 gra në fushën e arteve pamore⁹. Për kulturë janë mbështetur 8 OJQ të grave në vlerë prej 29,400 Euro (nga vlera totale prej 82,600 Euro) dhe 4 projekte në vlerë prej 31,000 Euro (nga gjithsej 169,000 Euro);
- f) Ministria e Tregtisë dhe Industrisë me prej 470,000 Euro ka mbështetur përmes subvencioneve 32 biznese në pronësi të grave.

Të dhëna të ndara në bazë gjinore për masat e tjera të pakove mbështetëse për biznese nuk kanë qenë në dispozicion.

⁹ Të dhënat e dërguara nga MKRS në gusht të vitit 2022.

1. REZULTATET E MONITORIMIT DHE VLERËSIMIT

Në këtë kapitull prezantohen të dhënat për indikatorët e PKBGJ-së për secilën shtyllë. Të dhënat referohen në vitin 2020 ose 2021, varësisht nga qasja e të dhënave.

2.1 ARRITJA E CAQEVE TË SYNUARA PËR VITIN 2021

Tabela në vijim pasqyron statusin e përmbushjes së caqeve të caktuara për vitin 2021. Të dhënat tregojnë se nga 32 indikatorët, caqet janë arritur për 18 indikatorë, për 11 nuk janë arritur ndërsa nuk ka të dhëna, një indikator nuk është definuar qartë dhe 4 caqe nuk janë arritur.

	Numri i caqeve	Numri i caqeve të arritura	Nuk ka të dhëna	Caqet nuk janë arritë
Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale	10	4	4	2
Shtylla 2: Zhvillimi njerëzor dhe rolet dhe marrëdhëniet gjinore	12	8	2	2
Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri ¹⁰	12	6	5	

Të dhënat për statusin e arritjes së caqeve sipas shtyllave të PKBGJ-së janë të paraqitur më poshtë.

Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale

Objektivi Strategjik 1: Krijimi i mundësive të barabarta për të kontribuar në dhe përfituar nga zhvillimi ekonomik gjithëpërfshirës dhe përmirësimin e mirëqenies sociale

Tabela 1: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 1

Indikator	Synimi [2021]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Raporti punësim ndaj popullsisë (shkalla e punësimit) grave të moshës 15-64 vjeçare-shkalla e punësimit	14	16.5 (2021)	Po
Përqindja e Kosovarëve që jetojnë në varfëri.	16	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Shkalla e pjesëmarrje së grave të moshës 15-64 vjeçare në tregun e punës	25	22 (2021)	Jo
Përqindja e bizneseve aktive, në pronësi ose bashkëpronësi të grave	13	20.5% (2021)	Po
Përqindja e të rinjve të moshës 15-24, që nuk janë as në punësuar, as në arsim e as në trajnime	26	32.1 (2021)	Jo

¹⁰ 1 indikator i paqartë

Përqindja e pronave (shtëpive/banesave) të regjistruara në pronë ose bashkëpronësi të grave; për <i>pronat e reja të regjistruara nga viti 2012 në vitin 2021</i> ¹¹	14%	25% (2012-2021)	Po
Përqindja e politikave publike me perspektivë gjinore të integruar	70% e politikave publike të reja	ABGJ Gjatë vitit 2020, ka komentuar 30 ligje, ligje nënligjore dhe politika publike; Gjatë vitit 2021, ABGJ ka komentuar në 27 koncept dokumente, 12 projektligje, 9 udhëzime administrative, 4 draft rregullore dhe 3 strategji dhe plane veprimi.	Nuk ka të dhëna të plota Aktualisht nuk mbahen në monitorim të rregullt të gjitha dokumentet për të cilat ofrohen komente me perspektivë gjinore nga ABGJ dhe se si sigurohet integrimi
Përqindja e fondeve publike që përfitohen nga gratë	20%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Norma e punësimit joformal (pa kontrata pune), përjashtuar sektorin e bujqësisë	12%	10. (2021)	Po
Shkalla e mbulueshmërisë së familjeve të varfra nga Skemat e Ndhmës Sociale	50%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna

¹¹ Edhe pse nuk është caktuar si indikator, të dhënat në vitin 2022 tregojnë se vetëm 11.5% e veturave në Kosovë janë të regjistruara në emër të grave: vetëm 40,761 vetura nga gjithsej 355,382 vetura (të dhënat nga Ministria e Punëve të Brendshme).

Shtylla 2: Zhvillimi njerëzor dhe rolet dhe marrëdhëniet gjinore

Objektivi Strategjik 2: Avancimi i barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithëpërfshirës, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore

Tabela 2: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik

Indikatori	Synimi [2021]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Përqindja e grave drejtore në shkollat e arsimit para-universitar	30%	32.3% (2021)	Po
Përqindja e teksteve shkollore të botuara dhe të rishikuara për qasje gjinore, nga të cilat janë eliminuar stereotipet gjinore	30%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Përqindja e fëmijëve të moshës 0-5 vjeçare, në institucione parashkollore-shkalla bruto e regjistrimit	4%	6.7% (6.9% djem dhe 6.5% vajza)	Po
Përqindja e vajzave/grave të moshës 25-64 vjeçare që kanë përfunduar arsimin e lartë	12%	13% (2020)	Po
Përqindja e fëmijëve të komuniteteve Rom, Ashkali dhe Egjiptas në sistemin e arsimit	3%	Nuk ka të dhëna në %	Nuk ka të dhëna
Numri i programeve në kurrikulat e arsimit të lartë që kanë të integruar perspektivën gjinore	8	8 1 e re në UP/Fakulteti Ekonomik	Po
Ndërtimi dhe funksionalizimi i sistemit në media monitorues për imazhin e grave	Sistemi monitorues funksional 2 hulumtime	Sistemi jo funksional 1 hulumtim	Jo
a) Numri i klubeve sportive të udhëhequra nga vajzat b) % e buxhetit për sport alokuar aktivitetëve sportive të vajzave	a) 2 klube b) 20% e infrastrukturës e ndërtuar c) 20% e hapësirave publike rekreative	a) MKRS ka mbështetur 105 federate të grave dhe 295 të burrave, dhe 200 të përziera B,c) nuk ka të dhëna	Po
Përqindja e të dhënave shëndetësore të përfshira në sistemin informativ të shëndetësisë	Sistemi i funksionalizuar	Sistemi nuk është funksionalizuar (2022)	Jo

Përqindja e lehonave/ foshnjeve të vizituara në shtëpi	10%	15.3% të lindurve gjallë në Kosovë	Po
Përqindja e institucioneve shkollore që zbatojnë programin mbi shëndetin seksual dhe riprodhues	Trajnimi i mësimdhënësve	1,225 mësimdhënës (958 gra dhe 267 burra) të certifikuar (dhjetor 2018 deri më 30 shtator 2021)	Po
Numri i lindjeve tek adoleshentët 10-14 dhe 15-19 vjeçare	500	452 (2021)	Po

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri

Objektivi Strategjik 3: Avancimi i realizimit të të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore

Tabela 3: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 3

Indikatori	Synimi [2021]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Shkalla e pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të grave në institucione publike (në ministri dhe agjenci ekzekutive në nivelin qendror)	20%	Sekretarë të Përgjithshëm: 2 burra dhe 2 gra ZV Sekretarë të Përgjithshëm: 2 gra dhe 9 burra Agjenci në kuadër të Qeverisë: Kryeshef/drejtorë me mandat: 1 grua dhe 9 burra; ndërsa zëvendësues: 11 gra dhe 25 burra 22.3% të Nivelit 2/Drejtor të Departamentit janw gra	Po
Përqindja e rasteve të dhunës në familje, që trajtohen nga gjyqësori	1 shtesë	22%	Treguesi i caktuar në PKBGJ i paqartë ¹²
Numri i masave afirmative të ndërmarra për promovimin e barazisë gjinore dhe parimeve	1 shtesë	UA për regjistrimin e	

¹² Indikatori duhet përmirësuar në Planin e Veprimit për periudhën 2023-2024.

jo-diskriminuese të ndërmarra nga institucionet, për të promovuar barazinë gjinore		pronës në pronësi të përbashkët është vazhduar, asnjë masë e re afirmative nuk është dizajnuar (2022) Komuna e Gjakovës ka caktuar dy masa afirmative (për subvencione të bujqësisë dhe për ndarjen e banesave sociale)	Jo
Politika Ndëshkimore për zbatimin adekuat të sanksioneve për kryesit e dhunës në baza gjinore, përfshi edhe dënimet adekuate për rastet e trafikimit me qeniet njerëzore është e aprovuar		Ligji për Mbrojtje nga Dhuna në Familje është duke u rishikuar	Jo
Përqindja e aplikacioneve dhe numri i aplikacioneve të shqyrtuara nga Komisioni për Verifikim	50%	95%	Po
Përqindja e pozitave drejtuese dhe të larta drejtuese në nivelin komunal (drejtor të drejtorive), të mbuluara nga gratë	25%	27%	Po
Përqindja e deputeteve gra në Kuvendin e Kosovës	50%	35% (2021)	Jo
Përqindja e deputeteve gra në kuvendet komunale	34%	37% (2021)	Po
Përqindja e grave në FSK	10%	10.86% (2021)	Po
Përqindja e grave në Policinë e Kosovës	16%	14.96% (2021)	Jo
Përqindja e grave në sistemin e drejtësisë	29%	43% (2021 dhe 2022)	Po
Përqindja e stafit diplomatik dhe atasheve ushtarak e policor që janë gra	35%	Stafi diplomatik 29.7% (2021) Atashe ushtarak 0% (2021)	Jo

2.2 SHKALLA E REALIZIMIT TË AKTIVITETEVE TË PARASHIKUARA NË PLANIN E VEPRIMIT 2020-2022, DERI NË FUND TË VITIT 2021

Në këtë kapitull prezantohen gjetjet kryesore lidhur me shkallën e zbatimit të planit të veprimit të PKBGJ-së për vitin 2020 dhe 2021. Zbatimi raportohet nëse ka pasur progres dhe nëse jo, ndërsa në mungesë të raportimit të plotë nga institucionet nuk mund të raportohet se në çfarë mase janë arritur rezultatet për secilin aktivitetet. Nga Tabela 4 vihen re se në periudhën 2020 dhe 2021, aktivitete janë realizuar në rreth dy të tretat e aktiviteteve të planifikuara në Planin e Veprimit për vitin 2020, 2021 dhe 2022, pa dallime të mëdha në mes të shtyllave të PKBGJ-së. Megjithatë, në mungesë të raportimit të plotë, nuk mund të nxjerrim treguesin për shkallën e arritjes së rezultateve të synuara për aktivitetet.

Tabela 4: Analizë përmbledhëse e zbatimit të PKBGJ-së, numri i aktiviteteve

	Shtylla 1	Shtylla 2	Shtylla 3	Gjithsej
Ka progres	47	46	25	118
Nuk ka progres	21	23	16	60
Gjithsej	68	69	41	178
Progresi në %	69%	67%	61%	66%

Bazuar në të dhënat e pranuar, për vitin 2020 dhe 2021 për aktivitetet e realizuara janë shpenzuar 29,138,590 Euro, nga të cilat 2,330,005 Euro të shpenzuara nga ABGJ; 19,697,638 Euro nga buxheti i Republikës së Kosovës niveli qendror dhe lokal; dhe 7,110,947 Euro nga shoqëria civile dhe donatorët. Buxheti i shpenzuar është përtej vlerës së planifikuar prej 8.1 milionë Euro në PKBGJ për vitin 2020 dhe 2021. Një faktor kontribues në buxhet më të lartë se ai i parashikuar është si rezultat i perspektivës gjinore në masat mbështetëse lidhur me pandeminë COVID-19.

2. REZULTATET E ARRITURA GJATË VITIT 2020 DHE 2021

3.1. SHTYLLA 1: FUQIZIMI EKONOMIK DHE MIRËQENIA SOCIALE

Në këtë kapitull prezantohen disa nga rezultatet e arritura në secilën shtyllë të PKBGJ-së, të organizuara në nën-fushat përkatëse. Tabela me të gjitha të dhënat e pranuar është e vendosur në shtojcën 2 të këtij raporti. Aktivitetet janë listuar sipas renditjes së tyre në Planin e Veprimit. Brenda secilës nën fushë, rezultatet janë prezantuar veçmas për ato të mbështetura nga Qeveria e Kosovës/niveli qendror dhe lokal dhe për organizata e tjera (shoqëria civile, agjencitë zhvillimore, institutet, etj.).

Rezultatet e arritura në kuadër të Shtyllës Fuqizimi Ekonomik dhe Mirëqenia Sociale janë si më poshtë:

QASJA NË TË DHËNA DHE STUDIMET

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ ABGJ së bashku me ASK-në: Është kalkuluar nga ASK indeksi i parasë, arsimit dhe vendimmarrjes por në mungesë të të dhënave nuk ka qenë e mundur të kalkulohej të gjitha domenet sipas metodologjisë së EIGE-së. Për pasojë, nuk është kalkuluar Indeksi i Barazisë Gjinore në tërësi.;
- ✓ Në mbështetje të ABGJ-së, lënda Ekonomiksi Gjinor është integruar në studimet master në Fakultetin Ekonomik/Universiteti i Prishtinës;
- ✓ Është realizuar hulumtimi dhe publikuar raport vlerësues “Hendeku Gjinor në Paga”;
- ✓ Mbulueshmëria e reagimit të qeverisë ndaj krizës COVID-19: Kush u la pas dore?”;
- ✓ Publikimi i fjalorit dhe leksikonit të koncepteve të terminologjisë së ndjeshme gjinore.

Organizata e tjera

- ✓ UN WOMEN publikoi raportin “Vlerësimi i nevojave lokale në lidhje me barazinë gjinore, buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe adresimin e nevojave gjatë pandemisë;
- ✓ Raportet vjetore nga Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) Human Rights in Kosovo Correctional Institutions Monitoring Report – 2020 dhe 2021
- ✓ Raporti i Shoqërisë Civile për të Drejtat e Njeriut në Kosovë në Vitin 2020;
- ✓ Raporti nga Bashkimi Evropian/Programi për Sektorin e Drejtësisë në Kosovë (EUKOJUST) Janar-Mars 2022 qasja në drejtësi nga gratë e burgosura;
- ✓ Iniciativa për Drejtësi dhe Barazi – INJECT ka publikuar raportin ‘Hetimet Penale dhe Politika Ndëshkimore në Rastet e Dhunës në Familje në vitin 2019 dhe 2020.

RRITJA E PUNËSIMIT DHE PËRMIRËSIMI I KUSHTEVE TË PUNËS

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ APRK: në vitin 2020 janë trajnuar 901 gra, ku prej tyre me shkollim të ulët ishin 236, ndërsa në vitin 2021 kanë qenë 932 Gra (nga 1,000 sa janë planifikuar për 3 vite në Planin e Veprimit), ku prej tyre me shkollim të ulët ishin 231 gra;
- ✓ Në total për vitet 2020 dhe 2021 numri i përfituesve në Masat Aktive të Tregut të Punës është 8,923 persona ku prej tyre gra janë 4,977 (që përbëjnë 56% të të trajnuarve). Prej totalit 1,100 përfitues janë nga komunitete pakicë dhe prej tyre gra janë 489;
- ✓ MKRS ka mbështetur 32 gra me grante për start-ups në vlerë prej 206,860 Eur;

- ✓ Trajnime janë ofruar edhe nga komunat, të mbështetura edhe nga organizatat vendore dhe ndërkombëtare;
- ✓ Është hartuar Draft Strategjia dhe Plani i veprimit për përfshirjen e komuniteteve rom dhe ashkali në shoqërinë kosovare 2022-2026;
- ✓ Fushata vetëdijësuese lidhë me të drejtën për pushim të lehonisë;
- ✓ Në vitin 2021 ABGJ ka mbështetur drejtpërdrejtë 273 biznese të vogla në pronësi të grave, në vlerë totale prej 207,284 Eur, këto janë gra të vetëpunësuar apo që punësojnë maksimalisht 2-3 gra
- ✓ MASHTI ka ndarë 1,856 bursa elitare nga 700 Euro për studentë (gjithsej 1.3 milionë Eur), dhe në vitin 2021 në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike MASHTI ka ndarë 1,365 bursa për vajza dhe gra që studiojnë në fushën STEM, secilës nga 1,000 Euro, gjithsej 1,365,000 Eur;
- ✓ Bursa janë ndarë edhe nga komunat;
- ✓ ABGJ ka financuar realizimin e një videospoti televiziv dhe janë mbështetur me pajisje pune 11 biznese ekzistuese dhe 4 biznese të reja për promovimin e grave në sektorin e bujqësisë e zbatuar nga OJQ Mundësia;
- ✓ Fondi për Garantimin e Kredive: është hapur dritare për bizneset e grave: në vitin 2021 janë mbështetur me garanci 269 biznese të grave;
- ✓ Trajnimet e zyrtareve lokale për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor;
- ✓ MBPZHR: Subvencionimi përmes pagesave direkte në bazë gjinore: 98,423,460.31 Eur, pagesa direkte për gra: 5,752,626.79 Eur; në vitin 2021 pagesa direkte për burra: 92,670,833.52 Eur; për grante për gra: 2,129,637 dhe 12,627,799 për burra;
- ✓ Organizimi i 21 panairove për gratë në biznes nga MBPZHR dhe në 9 komuna (Podujevë, Shtime, Gjiilan, Mitrovicë, Lipjan, Vushtri, Hani i Elezit, Viti, Ferizaj);
- ✓ Ofrimi i hapësirës për bizneset e grave në tregjet mobile, për shembull Komuna e Prishtinës dhe Gjakovës;
- ✓ Grante nga MBPZHR për gra në sektorin e bujqësisë;
- ✓ Sesione informuese dhe këshilluese për gratë në bujqësi në Podujevë dhe Kaçanik dhe nga MBPZHR;
- ✓ MFPT: Gjatë vitit 2021, janë miratuar dy Rregullore: Rregullorja Nr. 01/2021, për personat kualifikimin e personave përgjegjës për SSHP, licencimin e kompanive të shërbimeve dhe trajnimeve për SSHP si dhe Rregullorja Nr. 02/2021 për Vlerësimin e Riskut në vendin e punës si dhe është hartuar Draft programi kombëtar për sigurinë dhe shëndetin në punë 2022-2027;
- ✓ Janë licencuar 4 qendra të trajnimit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (SSHP) dhe 4 Kompani për ofrimin e shërbimeve për SSHP;
- ✓ ABGJ ka mbështetur realizimin dhe ka transmetuar video spotin për të drejtën trashëgimore dhe institucionet përgjegjëse për iniciimin e procedurës së trashëgimisë;
- ✓ Aktivitete vetëdijësuese lidhur me të drejtat pronësore të organizuara nga komunat dhe OJQ-të;

Organizata e tjera

- ✓ Gjatë vitit 2020 dhe 2021 RrGK ka publikuar raportet hulumtuese: Nga Ligjet në Vepra; Më shumë zgjedhje përmes politikave miqësore për familjen; Një ulëse në tryezë; Pandemia nuk njeh Gjini; dhe "Monitorimi i zbatimit të indikatorit 5.c.1 (Buxhetimit Gjinor) të Synimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm në Kosovë;
- ✓ Në bashkëpunim me GIZ-in është realizuar hulumtimi lidhur me efikasitetin edhe efektivitetin e masave aktive të tregut të punës.
- ✓ RROGRAEK 2021 ka realizuar një studim lidhur me gjendjen e punësimit të grave dhe vajzave nga Komuniteti Romë, Ashkali dhe Egjiptian në komunat e Pejës, Prishtinës, Fushë Kosovës dhe Gjakovës;
- ✓ Në vitin 2021, UNFPA në partneritet me Rrjetin e Grave të Kosovës lansoi raportin "Zgjerimi i zgjedhjeve përmes politikave miqësore ndaj familjes" pasqyron shkallën në të cilën Kosova e

ka harmonizuar kornizën me Direktivën e Bashkimit Evropian (BE) për balancën e punës dhe jetës. Raporti përmban tabelën e transpozimit për Direktivën e BE-së 2019/1158 në Aneksin 1.;

- ✓ MFPT me mbështetje me UNDP në vitin 2021, përmes Programit Aktiv të Tregut të Punës ka zhvilluar manualin operativ për avancimin e cilësisë së ofrimit të shërbimeve të ndihmës sociale në komuna në përputhje me kornizën ligjore për MFPT/ Departamenti i Politikave Sociale dhe Familjeve (DSPF); Udhëzimin Administrativ për llogaritjen e shumës mujore të Ndhmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për Procedurat Administrative për kthimin e pagesave nga përfituesit e Skemës së Ndhmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për përcaktimin e procedurave për pagesën e ndihmës së njëhershme të ndihmës sociale; Udhëzimin Administrativ për llogaritjen e shumës mujore të Ndhmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për Procedurat Administrative për kthimin e pagesave nga përfituesit e Skemës së Ndhmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për përcaktimin e procedurave për pagesën e ndihmës së njëhershme sociale;
- ✓ RROGRAEK 2021: Jane ndare 5 grante te vogla për gra dhe vajza te komunitetit rom, ashkali dhe egjiptian, për të filluar biznese vetanake, nga shtëpia si përgatitje e ëmbëlsirave -2 grante, fotografe-2 grante dhe një rrobaqepëse
- ✓ Agjencionit Kosovar për Eficiencë të Energjisë/projekti për Eficiencë të Energjisë, Millenium Foundation Kosova kanë përfituar grante për Eficiencë të Energjisë; 410 gra, ndërsa 100 gra kanë përfituar praktikë profesionale në vitin 2021;
- ✓ Shoqata e Grave ne Sektorin e Energjisë-AWESK-u ka treguar sukses ne projektin për mbështetjen e vajzave për orientim në STEM përmes qendrave për orientim në karrierë. Anëtarët e shoqatës kanë mbajtur pesë ligjërata, në disa qytete te Kosovës në kuadër të projektit në muajt janar dhe shkurt të vitit 2020;
- ✓ MCC: Programi WEE- Women in Energy Entrepreneurs mbështeti 174 gra sipërmarrëse me asistencë teknike dhe grante për të ndihmuar në rritjen e bizneseve të tyre nëpërmjet përdorimit efikas të energjisë. Programi WES- Women in Energy Scholarship mbështeti 28 gra me bursa nga të cilat në vitin 2021, 26 përfituese të bursave u diplomuan dhe iu dhanë Diploma Associate në kolegjin DMAC, Iowa (SHBA) në lëndë të ndryshme të lidhura me energjinë. Ky grup grash fitoi diploma në fusha si teknologjia e erës, teknologjia diellore, teknologjia e rinovueseve, teknologjia e termocentraleve, prodhimi etj.
- ✓ WEI- Programi i praktikave të grave në energji gjatë kësaj periudhe mbështeti rreth 100 gra dhe vajza studente të larta dhe/ose të sapo diplomuara duke ofruar praktika me pagesë për 6 muaj në kompani dhe organizata të sektorit të energjisë.
- ✓ UN WOMEN, në bashkëpunim me Institucionin e Avokatit të Popullit në Kosovë, lansoi Task Forcën Joformale të Avokimit mbi Standardet e ndjeshme gjinore për sigurinë në punë, shëndetin dhe punën e denjë më 25 tetor 2021;

PËRMIRËSIMI I MIRËQENIES EKONOMIKE DHE SOCIALE

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ UN Women ka organizuar trajnimin për 10 përfaqësues nga Divizioni i Ndhmës Sociale dhe 40 përfaqësues nga Qendrat për Punë Sociale për ofrimin e shërbimeve sociale.
- ✓ Në vitin 2021, ABGJ përmes fondit te Rimëkëmbjes Ekonomike ne Maj të 2021 ka mbështetur 24 OJQ - organizata të grave, në vlerë prej 647.000.00 Eur. Përmes financimit te këtyre 24 OJQ janë mbështetur 1296 gra dhe vajza , nga të cilat përfituan 185 gra dhe vajza -persona fizik përfituan grante për zgjerim biznesi; 48 OJQ –organizata të grave - përfituan grante; 803 gra dhe vajza, janë trajnuar për hapje e bizneseve te reja, shitjen e produkteve online, marketingun e produkteve, themelimit te brendit, funksionalizimit te faqeve për shitje të produkteve të bizneseve individuale;

- ✓ Subvencionim i çerdheve nga komunat për 67 fëmijë të prindërve vetushqyes, me nevoja të veçanta dhe nga skemat sociale; Prishtinë 93 fëmijë); Mitrovicë e Jugut (11); Gjilan (5); Fushe Kosovë (21); Kaçanik (1); Skenderaj (8);
- ✓ ABGJ Gjatë vitit 2020, ka komentuar 30 ligje, ligje nënligjore dhe politika publike. Gjatë vitit 2021, ABGJ & VNGJ ka komentuar në 27 koncept dokumente, 12 projektligje, 9 udhëzime administrative, 4 draft rregullore dhe 3 strategji dhe plane veprimi. Në periudhën prill-qershor 2022, ABGJ ka dhënë komente në 10 udhëzime administrative, 1 koncept dokument dhe një dokument strategjik.
- ✓ ABGJ nga pako emergjente ka subvencionuar 18 kopshte ne te cilat ishin përfitues 41 fëmijë nga skema sociale;
- ✓ Qendër rezidenciale ditore, për ofrimin e shërbimeve për personat me aftësi të kufizuara është ndërtuar në Vushtrri, komuna e Podujevës ka ofruar një ambient në objektin e komunës; Komuna e Mitrovicës ka ofruar në shërbim një objekt për shërbime ditore për personat me aftësi të kufizuara; në kompleksin social në Gjilan është ndërtuar edhe qendra rezidenciale për ofrimin e shërbimeve për personat me aftësi të kufizuara; Komuna e Skenderajt është në fazën përfundimtare të përfundimit të qendrës rezidenciale dhe rehabilituese për personat me nevoja të veçanta; në Kaçanik është ofruar një ambient në objektin e shtëpisë së kulturës nga komuna si hapësirë me e përshtatshme për aktivitete;
- ✓ ABGJ 2020.Financimi i 115 kopshteve private dhe partneritet publiko privat përmes fondit të rimëkëmbjes ekonomike shtator 2020-vendimi I Qeverise.108 nga 115 çerdhet udhëhiqeshin nga gratë ndërsa numri i grave të punësuar në këto kopshte ishte 1,145 gra dhe 65 burra;
- ✓ Mbështetje përmes banimit social dhe bonus banimit (për raste sociale dhe të dhunës në familje) në komunën e Vushtrrisë, Suharekë, Prishtinë, Mitrovicë, Fushë Kosovë, Istog, Gjakovë;

Organizatat e tjera

- ✓ UNDP në vitin 2021, përmes Programit Aktiv të Tregut të Punës ka zhvilluar manualin operativ për avancimin e cilësisë së ofrimit të shërbimeve të ndihmës sociale në komuna në përputhje me kornizën ligjore për Ministrinë e Financave, Punës dhe Transfereve-Departamenti i Politikave Sociale dhe Familjeve (DSPF); Udhëzimin Administrativ për llogaritjen e shumës mujore të Ndihmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për Procedurat Administrative për kthimin e pagesave nga përfituesit e Skemës së Ndihmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për përcaktimin e procedurave për pagesën e ndihmës së njëhershme të ndihmës sociale; Udhëzimin Administrativ për llogaritjen e shumës mujore të Ndihmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për Procedurat Administrative për kthimin e pagesave nga përfituesit e Skemës së Ndihmës Sociale; Udhëzimin Administrativ për përcaktimin e procedurave për pagesën e ndihmës së njëhershme sociale;
- ✓ Në vitin 2021, UNDP ka trajnuar 10 përfaqësues nga Divizioni i Ndihmës Sociale dhe 40 përfaqësues nga Qendrat për Punë Sociale;
- ✓ UNDP gjatë vitit 2021 ka ofruar mbështetje në rindërtimin, rehabilitimin dhe rinovimin për 11 qendra të kujdesit rezidencial të OJQ-ve (strehëza urgjente, shtëpi për të moshuarit dhe fëmijët e braktisur, strehimoret e grave, qendrat e rehabilitimit për personat me aftësi të kufizuara) përmes skemave të granteve të ofruara për OJQ-të;
- ✓ UNDP në vitin 2021, përmes praktikës në vendin e punës ka angazhuar 40 të sapo diplomuar në punë sociale, psikologji, sociologji dhe/ose fusha të ngjashme të angazhuar si vullnetarë të komunitetit të OKB-së në Qendrat për Punë Sociale në mbarë Kosovën;
- ✓ UN WOMEN ka ofruar Trajnime të Trajnerëve (ToT) mbi buxhetimin e përgjegjshëm gjinor për 15 përfaqësues nga institucionet e nivelit lokal dhe qendror, OJQ, konsulentë ku 15

pjesëmarrës, në dy sesione, morën trajnime të avancuara për BPGJ dhe do të ofrojnë trajnime të mëtejshme. dhe shpërndajnë njohuritë e tyre tek qeveria e nivelit lokal dhe qendror.

PROGRES NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE:

1. Analiza dhe vlerësimi i kostos financiare për subvencionimin e pagesës për edukimin parashkollor, për fëmijët nga familjet që janë në skema sociale;
2. Hulumtim / analizë e situatës për mundësinë e themelimit të bashkimeve kreditore (ABGJ ka aplikuar dy herë tek EU por është refuzuar);
3. Identifikimi i treguesve gjinor, për secilin institucion në nivel qendror dhe lokal, dhe raportimi i rregullt i tyre;
4. Forcimi i mekanizmave mbikëqyrës të inspektoratit të punës;
5. Përforcimi i mekanizmave dhe bashkërendimi i veprimeve institucionale për zvogëlimin e punësimit joformal;
6. Angazhimi i palëve të interesit dhe publikut të gjerë në adresimin e punësimit joformal;
7. Forcimi i kapaciteteve të inspektoratit të punës për adresimin e punësimit joformal;
8. Fushata për vetëdijësimin e shoqërisë lidhur me rolin e përfshirjes së grave në vendimmarrje në menaxhimin e burimeve natyrore;
9. Përgatitja e vlerësimit të ndikimit rregullativ për sigurimet e aksidenteve në punë dhe sëmundjeve profesionale;
10. Zhvillimi i metodologjisë dhe analiza për matjen e pabarazisë gjeografike/zonat më pak të favorizuara, me perspektivë gjinore, duke konsideruar minoritetet brenda minoritetit;
11. Amandamenti i Udhëzimit Administrativ MMPH 08/2014 për Tarifat e Shërbimeve për Regjistrimin e të Drejtave të Pronës së Paluajtshme nga Zyret Kadastrale Komunale;
12. Informimi i grave për mundësitë dhe përparësitë e organizimit në kooperativa (takime, broshura);
13. Ofrimi i trajnimeve në fushën e ndërmarrësisë dhe shkëmbimi i përvojave të mira me kooperativat e suksesshme;
14. Ofrimi i mbështetjes (konsulenca, ndihmë juridike falas, rrjetëzimi, etj.) për themelimin e kooperativave;
15. Mbështetja financiare për kooperativat e reja;
16. Studimi lidhur me realizimin e të drejtës për alimentacion dhe analiza e praktikave të mira për të siguruar realizimin e alimentacionit
17. Hartimi i standardeve të profesionit për punëtorët social dhe validimi moduleve të trajnimit;
18. Vlerësimi i nevojave për trajnim dhe hartimi i programit të trajnimit për punëtorët social.

Përkundër që Ligji për Barazi Gjinore mundëson aplikimin e masave afirmative për arritjen e barazisë gjinore, nga të dhënat e grumbulluara vetëm komuna e Gjakovës ka raportuar dy masa si në vijim: janë liruar nga taksat bujqësore gratë fermere, posaçërisht gratë që merren me kultivimin e kulturave të ndryshme bujqësore. në shëndetësi janë liruar nga taksat shëndetësore gratë kryefamiljare, viktimat e dhunës në familje si dhe ato të trafikimit me qenie njerëzore; dhe në kuadër të rregullores për ndarjen e bursave për studentë, iu është dhënë përparësi ndarjes së bursave për femra, në kushte të barabarta, përmes rritjes së poentimit për 10%.

3.2 SHTYLLA 2-ZHVILLIMI NJERËZOR DHE ROLET DHE MARRËDHËNIET GJINORE

Në kuadër të shtyllës së Zhvillimit Njerëzor dhe Rolet e Marrëdhënit Gjinore, janë arritur këto rezultate:

ADRESIMI I STEREOTIPAVE GJINORE NË TEKSTE MËSIMORE

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Gjatë vitit 2020 gjatë procesit të botimit të teksteve të reja MASHTI ka organizuar sesion informues me të gjithë recensentët (të cilët kanë pranuar edhe manualin) rreth respektimit të barazisë gjinore në tekstet shkollore si dhe parandalimit të stereotipave në tekstet shkollore.
- ✓ ABGJ: Manuali për parandalimin e stereotipave gjinore në tekstet shkollore i hartuar dhe është realizuar videospoti televiziv¹³.

INFORMIMI DHE VETËDIJESIMI LIDHUR MË DHUNËN NË BAZË GJINORE

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ MASHTI e ka të hartuar informatorin shkollor për procedura e standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje e që çdo vit shkollor ua shpërndajmë shkollave dhe në secilin vit kemi mbajtur sesione informuese në shkolla në lidhje me rolin e sektorit arsimor në parandalim dhe reagim ndaj dhunës në familje;
- ✓ Komunitat kanë organizuar aktivitete lidhur me dhunë në familje, duke i informuar për raportimin, institucionet përgjegjëse dhe shërbimet e disponueshme për rastet e dhunës në familje.
- ✓ Gjatë vitit 2020, ABGJ ka mbështetur me 10,185 Euro dy OJQ të cilat kanë punuar me të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës, dhe të mbijetuarat e dhunës ndaj grave, duke financuar iniciativat për fuqizim ekonomik, inicim dhe zhvillim të bizneseve të vogla për të dy kategori të mbijetuarave të dhunës. OJQ Medica Kosova është mbështetur me 5,485 Euro për fuqizim ekonomik të të mbijetuarave të dhunës seksuale gjatë luftës dhe OJQ Mundësia për fuqizim ekonomik të mbijetuarave / gra të mbijetuara të dhunës) në vlerë prej 4,700 Euro.
- ✓ Gjatë vitit 2021 ABGJ nga buxheti vetanak ka financuar /subvencionuar projektet /programet e 4 OJQ-ve në vlerë totale prej 40,000 Euro ë kontribuojnë në: Parandalimin e dhunës në familje dhe dhunës në baza gjinore përmes realizimit të programeve trajtuese psiko sociale të dhunuesve/abuzuesve, ofrimin e këshillimeve psikologjike përmes telefonit për të gjitha kategoritë në nevojë që kanë shqetësime emocionale dhe psikologjike sidomos nën efektin e situatës së pandemisë COVID 19. Strehimorja Gjilan OJQ- Liria është mbështetur me 12.000 Euro për ngritjen e kapaciteteve dhe mbështetje në inicimin e bizneseve /sigurimi i pajisjeve për biznes, për të mbijetuarat e dhunës të cilat ishin përkohësisht të strehuara në strehimorë. Strehimorja e Gjakovës - OJQ "Shtëpia e Sigurt" Gjakovë është mbështetur me 8.500 Euro (janë financuar seanca këshillimi / trajtimi psiko-social të dhunuesve, dhe është financuar themelimi i linjës telefonike falas për ofrimin e këshillimit falas për gra dhe vajza për Komunitetin e Gjakovës). Këshillim për parandalim – OJQ SIT Qendra për Këshillime Sociale dhe Hulumtime në vlerë prej 14.500 Euro. Janë ofruar 25 seanca këshilluese për djem/burra –kryerësit e dhunës dhe me probleme të dhunës; po ashtu është projektuar dhe dizajnuar platforma për këshillim online " KËSHILLIM PËR PARANDALIM" e para e llojit të tillë në Kosovë dhe rajon, e funksionalizuar në dhjetor 2021 <https://sitandtalk.org/>. Është financuar fletushka me informacione të detajuara se ku mund të kërkojnë ndihmë burrat dhe djemtë të cilët dhe manifestojnë sjellje të dhunshme apo kanë probleme zemërimi, ndryshimit të sjelljes dhe

¹³ <https://www.youtube.com/watch?v=8Psop7rehgo>

qëndrimeve të kryerësve të dhunës. Qendra për informim dhe përmirësim social –Linja e jetës u mbështet me 14 500 Euro- këshillim shërbime psikologjike falas online nga ora 14:00- 02:00.

PËRMIRËSIMI I KUSHTEVE TË JETËS DHE SIGURISË

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Ministria e Kthimit të Komuniteteve, gjatë vitit 2021 janë ndërtuar 34 shtëpi për komunitetet pakicë, nga këto kanë përfituar 3 gra kryefamiljare dhe 31 burra, gjithsej 34 familje me 152 anëtar, të financuar nga BE. Këto familje përveç ndërtimit të shtëpive kanë përfituar edhe financime në: Agrikulturë 19, mjete pune 10, autolarje, automekanikë, mjete pastaçeri, mjete muzike, mjete për printim 3D. Te gjitha familjet janë ndihmuar me dru për ngrohje gjatë dimrit.
- ✓ Ministria e Kthimit të Komuniteteve ka mbështetur dy projekte ne infrastrukturë: 1.ndërtimi i rrethojës së kopshtit të fëmijëve në Prizren.

MBËSHTETJA E VAJZAVE DHE GRAVE PËR ARSIM DHE AVANCIM PROFESIONAL DHE RRIJTJA E CILËSISË SË ARSIMIT

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ MASHTI gjatë vitit 2021 ka përkrahur 24 kandidatë për bursë të doktoratës në vlerë prej 5,000 Euro (gjithsej 100,000 Euro) për studentët që studiojnë në 500 universitet me të mira të botës, prej tyre 10 vajza);
- ✓ MASHTI ka nda 500 bursa çdo vit për komunitetet romë, ashkalinjë dhe egjiptian në vlerë 150,000;
- ✓ ABGJ ka realizuar videospotin televiziv “Parandalimi i ngacmimit seksual ne vendin e punës¹⁴
- ✓ Komunat që kanë raportuar për zbatimin e PKBGJ-së kanë realizuar aktivitete informuese me vajza dhe gra lidhur me të drejtat e tyre dhe barazinë gjinore.
- ✓ Në vitin 2020 dhe 2021 ka filluar ndërtimi i rreth 20 institucioneve parashkollore por vetëm një numër i kufizuar i tyre janë finalizuar dhe funksionalizuar;
- ✓ Është rritur numri I mësuesve mbështetës (p.sh. në Gjakovë 7 mësues mbështetës, 5 në Suharekë).

Organizatat e tjera

- ✓ RROGRAEK gjatë vitit 2020 dhe 2021 ka organizuar 6 fushata vetëdijesuese “derë më derë” me përfshirje të rreth 180 familjeve Rome Ashkalike dhe Egjiptiane. Ka organizuar ligjërata mbi martesat e hershme në 12 shkolla fillore dhe të mesme, në klasët me nxënës nga komunitetet rome, ashkalike dhe egjiptiane;
- ✓ Në vitin 2021, RrGK, ka informuar 535 vajza dhe djem mbi ngacmimet seksuale dhe raportimin
- ✓ UN Women ka organizuar aktivitete me 300 individë nga komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian janë më të informuar për rëndësinë e arsimit për GRATË dhe vajzat përmes fushatës “derë më derë” dhe me 57 drejtorë dhe mësues të shkollave janë informuar se si të reduktojnë shkallën e braktisjes së shkollës për vajzat dhe vajzat e reja nga komunitetet pakicë;

¹⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=3sW29it9dyU>

- ✓ UN Women mbështeti zhvillimin e platformës dhe raportit të hartës dixhitale për të identifikuar komunat me rrezik të lartë të braktisjes së shkollës për gratë dhe vajzat e reja nga komunitetet pakicë.
- ✓ Në vitin 2021, MASHTI në bashkëpunim me Bankën Botërore ka hartuar dhe finalizuar Raporti – Saber, në Zhvillimin në Fëmijërinë e Hershme (ECD) në Kosovë, dhe finalizimin e Analizës së Situatës së Shërbimeve në Zhvillimit në Fëmijërinë e Hershme (ECD) në Kosovë.

QASJA NË SHËRBIME DHE PRONË

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Udhëzimi Administrativ për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të dy bashkëshortëve pa pagesë -UA është vazhduar edhe për një vit prill 2020-prill 2021. Si rezultat i kësaj mase afirmative numri i pronave të regjistruara në emër të të dy bashkëshortëve ka arritur në 5,496 çifte. UA është vazhduar edhe për një vit prill 2021-prill 2022. Për periudhën janar- dhjetor 2021, u regjistruan pronën në emër të të dy bashkëshortëve 3,202 çifte.
- ✓ ABGJ ka zhvilluar dhe postuar videos spotin për të drejtën trashëgimorë dhe institucionet përgjegjëse për iniciimin e procedurës së trashëgimisë;
- ✓ Komuna e Skenderaj ka organizuar aktivitet informuese lidhur me drejtat dhe qasjen në shërbime dhe ndihmë juridike falas;
- ✓ Platforma Online për Ndihmë Juridike Falas¹⁵ do të lehtësojë qasjen në ndihmë juridike falas (dhe qasjen e përgjithshëm në drejtësi) për gratë viktime të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, me fokus gratë e marginalizuara, komunitetet, gratë me aftësi të kufizuara, si dhe gratë nga zonat rurale dhe me prejardhje ekonomike të pafavorizuara. Platforma e disponueshme në gjuhën shqipe dhe serbe.

Organizatat e tjera

- ✓ Përmes mbështetjes së UN Women më shumë se 370 të reja dhe vajza nga grupet e cënueshme vazhduan shkollimin e tyre të pandërprerë nga COVID-19 UN Women. Gjithsej 220 vajza nga komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian, si dhe 150 gra dhe vajza me aftësi të kufizuara morën pajisje TI (laptop, tablet dhe teknologji ndihmëse).
- ✓ Projekti INCLUDE i Këshillit të Evropës ka organizuar trajnimin e 126 anëtarëve të ekipeve vlerësuese pedagogjike në komuna, 48 mësimitdhënës të qendrave burimore lidhur me përdorimin e instrumentit për vlerësimin pedagogjik për fëmijët me nevoja të veçanta në komuna. Janë trajnuar 10 trajnerë për zbatimin e programit të trajnimit për arsim gjithëpërfshirës dhe Janë trajnuar 73 mësimitdhënës të shkollave fillore dhe të mesme të ultra në 10 modulet e programit për arsim gjithëpërfshirës.

RRITJA E QASJES SË VAJZAVE NË SPORT

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit gjatë vitit 2020, nga fondi emergjent kanë ofruar mbështetjen si në vijim
 - Klube të femrave gjithsej 91 me vlerë buxhetore 442,750.00 Euro;
 - Klube të përziera në bazë të raporteve të Federatave, klubet e femrave kanë përfituar 134,640 Euro (30% i totalit të ndare në vlerë 448,800);

¹⁵ <https://platforma.ndihmajuridikeikd.org/>

- Në vitin 2020 MKRS ka ndarë buxhet të veçantë për avancimin e femrave në sport, rreth 15% e totalit të kodit të subvencioneve;
- Departamenti i Sportit në kuadër të politikave programore të vitit 2020 për kundër që ka ndarë buxhet të veçantë për femra sipas politikës nr.1 më rreth 380,000 Euro ka dizajnuar programe dhe mundësi të përfitimeve edhe në të gjitha politikat programore të Departamentit të Sportit;
- Gjatë vitit 2020, nga fondi emergjent ka ofruar mbështetjen për 91 klube me vlerë buxhetore 442,750 Euro dhe 134,640 Euro për klube të përziera;
- Në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike të vitit 2021, MKRS ka ndarë 118,500 Euro për 38 sportiste gra dhe janë mbështetur edhe 42 klube të vajzave në vlerë prej 150,979 Euro.
- Komuna e Suharekës ka krijuar 5 fusha rekreative-sportive për gratë dhe fëmijët e tyre;
- Komuna e Gjilanit ka realizuar projektin në fushën e sportit “Barazia gjinore ne Sport” Debat i organizua me te rinjtë dhe profesionistet e fushës, me teme “Pasioni s’ka gjini”. Financuar nga DKRS dhe realizuar nga ZBGJ dhe OJQ Gruaja Hyjnore.

GRATË NË MEDIA

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ ABGJ: realizimi i studimit ‘Prezantimi i grave në mediat e shkruara 2016-2019’;
- ✓ ABGJ në bashkëpunim me Qendrën Kosovare për Studime Gjinore, me Komisionin e Pavarur të Mediave, dhe UN WOMEN ka nënshkruar deklaratë të përbashkët me transmetuesin publik RTK për luftimin dhe parandalimin e seksizmit.

Organizatrat e tjera

- ✓ Në vitin 2020, Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës në bashkëpunim me UN WOMEN kanë vazhduar ciklin e trajnimeve për gazetarë, duke organizuar trajnime online me temë “Rreziku i dezinformimit në kohë pandemie”.
- ✓ Në vitin 2021, Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës – AJK, i mbështetur nga UN WOMEN Kosova, ka përfunduar ciklin e trajnimeve për rolin e mediave në ndërtimin e paqes. UN WOMEN Kosova në bashkëpunim me UNOPS-in dhe Asociacionin e Gazetarëve të Kosovës, shënuan fushatën “16 Ditët e Aktivizmit Kundër Dhunës me Bazë Gjinore”.
- ✓ Në vitin 2021, UN Women ka mbështetur trajnimin për më shumë se 15 gazetarë nga mediat lokale dhe qendrore ndoqën trajnimin online mbi Buxhetin e Përgjegjshëm Gjinor.

Mbështetja e grave krijuese

KULTURA

- ✓ ABGJ ka mbështetur me 10,000 Artpolis për financimin e shfaqjes teatrale.
- ✓ Gjatë vitit 2021 përmes thirrjes publike, MKRS ka mbështetur 2 OJQ të udhëhequra nga gratë në vlerë prej 13,000 Eur (nga gjithsej 56,000 të mbështetjes);
- ✓ MKRS, ka mbështetur 2 gra me total 4,300 (nga mbështetja totale prej 18,700);

Pakoja për ringjallje ekonomike

- ✓ Në kuadër të Pakos për Ringjallje Ekonomike, MKRS për kulturë ka mbështetur 8 OJQ të grave në vlerë prej 29,400 Eur (nga vlera totale prej 82,600 Eur) dhe 4 projekte në vlerë prej 31,000 Eur (nga gjithsej 169,000 Eur);
- ✓ Nga MKRS 10 gra krijuese janë mbështetur me 25,800 Eur (nga shuma totale prej 71,100 Eur);
- ✓ MKRS ka mbështetur 5 gra në vlerë prej 12,900 Eur nga vlera totale prej 63,240 Eur;
- ✓ MKRS ka mbështetur 10 OJQ të udhëhequra nga gratë për aktivitete projekte në vlerë prej 82,000 Eur (nga totali prej 153,000 Eur).

Diversiteti dhe Dialogu Kulturor

- ✓ Në kuadër të thirrjes së rregullt, MKRS ka mbështetur 29 OJQ në udhëheqje të grave në vlerë prej 88,180 Eur nga total prej 281,530 Eur;
- ✓ Në kuadër të Programit për Rimëkëmbje Ekonomike në vitin 2021, MKRS ka mbështetur 37 gra në vlerë prej 83,697 Eur nga totali prej 284,007 Eur.

Fusha e Arteve Pamore

- ✓ Në kuadër të Programit të Rimëkëmbjes Ekonomike 2020, MKRS me 19,500 Euro ka mbështetur për 7 gra në fushën e arteve pamore.

Trashëgimia Kulturore

- ✓ Në vitin 2021 MKRS ka mbështetur 7 projekte individuale të grave në vlerë prej 42,145 nga gjithsej 108,648 Eur; 7 OJQ të udhëhequra nga gratë janë mbështetur në vlerë prej 62,000 Eur (nga gjithsej 202,000 Eur); dhe janë ofruar 3 bursa për studente në vlerë prej 31,806 Eur (nga totali prej 113,645 Eur);
- ✓ Në vitin 2020, MKRS ka mbështetur 13 OJQ të udhëhequra nga gratë në vlerë prej 62,000 nga vlera totale prej 206,000 Eur; 6 gra me shumën prej 27,500 Eur nga gjithsej 70,730 Eur.

QASJA NË SHËRBIME SHËNDETËSORE

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Gjatë vitit 2021, Ministria e Shëndetësisë në kuadër të programit të “vizitave në shtëpi për nëna dhe fëmijë ” nga 22 komuna numri total i vizitave është 22,888; 19,182 vizitave shtëpiake për fëmijë; 3,695 vizita të grave shtatzëna dhe 813 vizita fëmijëve të komunitetit Romë Ashkali dhe Egjiptas;
- ✓ Në fushën e shëndetit të nënës dhe fëmijës, janë 20 komuna që kanë organizuar fushata vetëdijësuese;
- ✓ Vizita për nënat dhe foshnjat janë raportuar edhe nga komuna e Vushtrrisë, Gjakovës, Lipjanit, Mitrovicës, Gjakovës; Prishtinës; etj.
- ✓ Disa komuna sikur ajo e Vushtrrisë kanë subvencionuar lehonat me nga një shumë prej 120 Eur dhe Suhareka nga 250 Eur për lehonë;
- ✓ ABGJ në kuadër të muajit tetor-muaji kundër kancerit të gjirit ka ndriçuar ndërtesën e Qeverisë me ngjyrë rozë dhe kordelen e bardhë, simbol i luftës kundër kancerit të gjirit dhe rritjen e ndërgjegjësimit për kontrolle parandaluese .
- ✓ Është mbajtur trajnimi për MISP (pako Minimale Iniciale për Shëndetin riprodhues në situatë emergjente- 17 trajnime me 290 profesionistë shëndetësor të trajnuar;
- ✓ Aktivitete informuese komunat(Gjakova, Prishtina) lidhur me vaksinimin, planifikimin familjar, kancerin e gjirit, kancerin e qafës së mitrës;
- ✓ Në vitin 2022 do të ofrohen 300 vaksina HPV, për herë të parë në Kosovë;
- ✓ UNFPA ka organizuar 45 trajnime të mësimdhënësve mbi Shëndetin Riprodhues dhe Edukimin Seksual Gjithëpërfshirës;
- ✓ Shënimi i ditës botërore të kontraceptive 2020-2021 me 1,750 përfitues;
- ✓ Shënimi i javës evropiane të testimit për HIV 2020-2021, përfitues 1,550;
- ✓ Shënimi i ditës botërore të AIDS-it 2020-2021, përfitues 2,050;
- ✓ ABGJ ka realizuar video spotin për kancerin e gjirit;
- ✓ Shënimi i ditës Botërore të Turbekulozitet;

- ✓ Në vitin 2020-2021 Ministria e Shëndetësisë organizoi Tryezat me 50 profesionistë shëndetësor të nivelit: udhëheqës i drejtorisë, shefa të njësive në kuadër QKMF-së, kryeinfermierë, koordinator i cilësisë me temën: Prezantimi i Ligjit për Mbrojtje nga diskriminimi;
- ✓ ABGJ ka realizuar dhe transmetuar video spotin ABGJ: Identifikimi i dhunës psikologjike;¹⁶

Organizatrat e tjera

- ✓ UNFPA ka organizuar trajnime për edukimin shëndetësor, shëndetin riprodhues dhe barazinë gjinore, gjithsej janë realizuar 20 trajnime për gjithsej 400 punonjës shëndetësorë;
- ✓ RrGK Fondi i Grave i Kosovës (FGK) (2021): 20 gra me aftësi të kufizuara të informuara mbi shëndetin riprodhues dhe seksual përmes trajnimeve;
- ✓ UNFPA në vitin 2020 ka organizuar 11 fushata ndërgjegjësimi për SRHR të zhvilluara nga partnerët zbatues të UNFPA-së rezultuan në angazhimin, nëpërmjet platformave online, të 422,536 personave.
- ✓ Në vitin 2021, partnerët zbatues të UNFPA kryen 6 aktivitete sensibilizuese, duke arritur në 1,450,950 njerëz përmes platformave online;
- ✓ Është finalizuar zhvillimi dhe printimi i manualeve të edukimit seksual gjithëpërfshirës (CSE) me mbështetjen e UNFPA-së për mësuesit për nivelin para universitar 1-12, të shtypura në shpërndarje. Gjithashtu, 12 video, një për çdo klasë, janë zhvilluar dhe janë të disponueshme në faqen e internetit të MASHT-it;
- ✓ Në vitin 2021, UNFPA mbështeti zhvillimin e manualit të mësuesve për CSE për nxënësit me aftësi të kufizuara; broshurë për CSE për prindërit, dhe përfshirja e CSE në plan programin e fakultetit të arsimit dhe miratimi i standardeve të CSE për Kosovën;
- ✓ UNFPA, përmes partnerit zbatues KOPF, ka mbështetur trajnimin e mësuesve para universitar për edukim gjithëpërfshirës seksual (comprehensive sexuality education –CSE): në vitin 2020 380 mësime dhënësi të trajnuar për CSE ndërsa 798 mësime dhënësi në vitin 2021.

MBROJTJA E AMBIENTIT

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ MMPHI ka mbajtur ligjërata për Edukim dhe Ndërgjegjësim Mjedisor nga 4- 20 qershor në institucionet arsimore fillore duke përfshirë nga 2 SHFMU në secilën nga komunat si në vijim: Prishtinë, Mitrovicë, Pejë, Prizren, Ferizaj, Gjilan, Gjakovë. -
- ✓ MMPHI ditën Botërore e Ujërave 22 Mars 2021- e ka shënuar përmes aktiviteteve, përmes publikimit të 2 videove promovuese nën moton botërore bashkohuni në bisedën e #WorldWaterDay. Çfarë do të thotë Uji për ju?;
- ✓ Dita Botërore e Tokës 22 Prill 2021, Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Ministrinë e Kulturës, Rinisë dhe Sportit si dhe SHFMU “Hasan Prishtina” në Prishtinë është shënuar Dita Botërore e Tokës. Është publikuar video adresimi i Ministrit të MMPHI-së.
- ✓ MMPHI ka shënuar Ditën Botërore të Biodiversitetit 22 Maj 2021, Ditën Botërore të Mjedisit 05 Qershor 2021; Ditën Botërore ‘Pa makina’ me datë 22 shtator 2021; Ditën Ndërkombëtare të Ecjes së Lirë në Natyrë 15 tetor 2021;
- ✓ Aktivitete për vetëdijësim për mbrojtjen e ambientit janë raportuar edhe nga komuna e Fushë Kosovës, Junikut dhe Gjakovës.

¹⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=w2p50yBKv1M>

PROGRES NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE

1. Program vullnetar me student për mentorim për vajza dhe djem në nivelin e mesëm të ulët dhe të lartë (thyerja e stereotipave në profesione);
2. Hartim i standardeve dhe trajnim i stafit në Qendrat e Komuniteteve për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve sociale dhe familjare për vajzat dhe gratë përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar (në harmonizim me Strategjinë Sektoriale të MPMS 2018-2022);
3. Hartimi dhe përplotësimi i legjislacionit për zhvillimin e formave alternative për edukimin parashkollor;
4. Fushatë për të inkurajuar djemtë dhe burrat për të studiuar drejtimin parashkollor në institucionet e arsimit të lartë;
5. Zhvillimi i treguesve të ndjeshëm gjinor të performancës në arsimin e ulët dhe të mesëm (PSAK 7.9.2. për arsimin e lartë);
6. Grante për të avancuar qasjen e vajzave dhe grave në grante hulumtuese dhe zhvillim profesional akademik;
7. Zhvillimi i masave të veçanta pozitive dhe i programeve përgatitore për regjistrimin në shkollat profesionale dhe aftësimin profesional, me theks tek vajzat dhe gratë me nevoja të veçanta;
8. Fushatë vetëdijësuese për mundësitë e pjesëmarrjes në Arsim Profesional Joformal, në Shkolla Profesionale, dhe Programe të përsheptuara;
9. Krijimi i mundësive për gratë për avancim profesional dhe në karrierë në institucionet publike;
10. Ofrimi i bursave për studime gjinore jashtë vendit për djem dhe vajza (Young Cell Scheme);
11. Hartim i standardeve dhe trajnim i stafit në Qendrat e Komuniteteve për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve sociale dhe familjare për vajzat dhe gratë përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar (në harmonizim me Strategjinë Sektoriale të MPMS 2018-2022);
12. Krijim i sistem i monitorimit dhe raportimit për imazhin e grave (reprezentimet gjinore) në media;
13. Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e luftimit të ekstremizmit të dhunshëm;
14. Shërbime për gratë e moshës së tretë për përmirësimin e mirëqenies sociale të tyre;
15. Aktivitete kulturore dhe ekonomike në Qendra për të Moshuar;
16. Hulumtime mbi hapësirat publike, trashëgiminë kulturore, dhe gjininë;
17. Përmirësimi i cilësisë së metodologjisë për mbledhjen e të dhënave dhe raportimit për shtatzënat dhe lehonat;
18. Trajnim dhe ndërgjegjësim i mediave për informimin e qytetarëve për çështjet shëndetësore (shëndet riprodhues, të ushqyerit me qumësht gjiri, të ushqyerit e shëndetshëm, edukatë seksuale) dhe për të drejtat dhe përgjegjësitë për raportim etik dhe profesional të çështjeve shëndetësore;
19. Amandamenti i Ligjit për Mbrojtjen e të Ushqyerit me Qumësht Gjiri dhe promovim i ushqyerjes me gji dhe të ushqyerit e shëndetshëm, me theks te veçantë për grupet e ndjeshme;
20. Zhvillimi i një hulumtim mbi praktikat e planifikimit familjar dhe abortit selektiv;
21. Akt nënligjore për rritjen e numrit të psikologëve në shkolla;
22. Akt nënligjore për rritjen e numrit të mjekëve në shkolla.

3.3. SHTYLLA 3: TË DREJTAT E GRAVE, QASJA NË DREJTËSI DHE SIGURI

Në kuadër të kësaj shtylle disa nga rezultatet janë listuar më poshtë, ndërsa për pasqyrën e plotë të të gjitha aktiviteteve (shihni Shtojcën 2).

PARANDALIMI I DHUNËS NË BAZË GJINORE, MBROJTJA DHE QASJA NË SHËRBIME

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Kushtetuta e Kosovës është ndryshuar për të përfshirë Konventën e Stambollit në listën e dokumenteve ndërkombëtare të zbatueshme drejtpërdrejt;
- ✓ Zhvillimi i Strategjisë për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje dhe Dhuna kundër Grave për 2022-2026 është finalizuar në nëntor 2021 dhe Strategjia e re është miratuar nga Qeveria e Kosovës më 26 janar 2022.
- ✓ ABGJ ka realizuar ciklin e trajnimeve për Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje për nevojat e Policisë së Kosovës, ku përmes këtij trajnimi policia informohet, orientohet për përgjegjësitë institucionale konform Procedurave Standarde të Veprimit dhe obligimeve të reja që derivojnë nga Konventa e Stambollit për trajtimin e viktimave të dhunës në familje dhe dhunës në baza gjinore. Gjatë muajit qershor- dhjetor 2021 janë realizuar 6 sesione trajnimi dhe janë certifikuar 196 polic hetues dhe polic të rinj në Komunën e Prishtinës, Ferizajt, Gjilanit, Mitrovicës, Gjakovës;
- ✓ ABGJ për dy vite radhazi ka vazhduar me organizimin e fushatës në kuadër të 16 ditëve të aktivizimit, në nivel vendi e filluar me ndriçimin e ndërtesës së Qeverisë dhe aktivitetet përcjellëse.¹⁷
- ✓ Në vitin 2020 Ministria e Drejtësisë në bashkëpunim me EULEX ka organizuar fushatën kundër dhunës në familje me moton “Dhuna në Familje nuk është çështje private”, fushata ndërtuar në tri elementet e dhunës në familje si pas Kodit Penal neni 248: billboardat, “Dhuna në familje nuk është çështje private”, janë vendosur në të gjitha komunat, në dy gjuhët zyrtare; video spot për Radio, janë transmetuar në dy gjuhët zyrtare Radio Dukagjini dhe Radio KFOR; dhe video spot për TV, është emituar në televizionin publik/RTK, në dy gjuhët zyrtare dhe në gjuhën e shenjave;
- ✓ RrGK ka organizuar 1 fushatë e organizuar në kuadër të 16 ditëve të aktivizimit dhe 5 fushata që kanë targetuar grupet e marginalizuara, me fokus njoftimin për kornizën ligjore dhe mënyrat e raportimit të dhunës
- ✓ Në nivel vendi në vitin 2020 dhe 2021 është shënuar Fushata e 16 Ditëve të Aktivizimit kundër dhunës në familje, dhe shënimit të 25 Nëntorit Ditës Ndërkombëtare për Eliminimin e Dhunës ndaj Gruas;
- ✓ ABGJ në bashkëpunim me Qendrën Kosovare për Studime Gjinore ka mbajtur Konferencën e nivelit të lartë me akterë institucionale, ekspertë/e dhe përfaqësues/e nga shoqëria civile “Përgjigjja institucionale ndaj dhunës kundër grave në periudhën (post) COVID-19”;
- ✓ ABGJ ka përgatitur dhe shfaqur Videospotin *Informues për identifikimin dhe pasojat e dhunës psikologjike dhe atë për shënimin e 10 vjetorit të Konventës së Stambollit* (me fonde të donatoreve);
- ✓ Me financim nga ABGJ, Qendra për Informim dhe Përmirësim Social ka krijuar platforma online “Këshillim për Parandalim” për ofrimin e seancave këshilluese online për dhunuesit;
- ✓ ABGJ ka financuar 3 OJQ në vlerë totale prej 37,500 Eur të specializuara në ofrimin e shërbimeve/seancave të trajtimit psikoterapeutik për këshillim dhe trajtim të dhunuesve;
- ✓ ABGJ ka vazhduar mbështetjen e me dy punëtorë për Komisionin për Verifikimin e statusit të të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës në ndërsa në vitin 2021 ka mbështetur edhe një punëtor të Komisionit;

¹⁷ https://abgj.rks-gov.net/lajmi_single/1027

- ✓ Më 10 dhjetor 2021, Qeveria e Kosovës miratoi Projektligjin për Kompensimin e Viktimave të Krimit, i cili përfshin kompensimin e drejtpërdrejtë të krimeve për të mbijetuarat e dhunës në familje, në të gjitha format e saj.
- ✓ Është aprovuar Ligji Nr. 08/L-035 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 04/L-017 për Ndhimë Juridike Falas. Përmes amendamentit të ligjit është avancuar ndihma juridike falas, si një mekanizëm i rëndësishëm i cili i kontribuon sundimit të ligjit në vend-Pavarësisht gjendjes ekonomike dhe sociale, ndihma juridike falas i ofrohet kategorive si: viktimave të dhunës në familje; viktimave dëshmitare të dhunës, të cilët janë në varësinë e viktimave të dhunës në familje; viktimave të dhunës në baza gjinore; viktimave të cilitdo lloj të dhunës seksuale, përfshirë dhe ngacmimin seksual; personat e dhunuar seksualisht gjatë luftës në Kosovë në vitet 1998-1999.
- ✓ Në vitin 2020 ABGJ ka subvencionuar dy OJQ të cilat kanë punuar me të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës, dhe të mbijetuarat e dhunës ndaj grave, duke financuar iniciativat për fuqizim ekonomik, inicim dhe zhvillim të bizneseve të vogla për të dy kategori të mbijetuarave të dhunës;
- ✓ ABGJ ka mbështetur realizimin e publikimit “Buxhetimi Operacional i strehimoreve në Kosovë dhe udhëzuesi i projektimit¹⁸
- ✓ Ministria e Mbrojtjes ka realizuar një hulumtim duke anketuar 175 gra dhe vajza ushtarake lidhur me diskriminimin dhe mjedisin e sigurt për burrat dhe gratë në sektorin e sigurisë;
- ✓ Divizioni i Trajnimeve i Policisë së Kosovës ka formuar grupin punues që janë duke rishikuar plan programin për trajtimin e dhunës në familje, si rrjedhojë e ndryshimit të Kodit Penal, dhe miratimit të Konventës së Stambollit.
- ✓ Në kurrikulën për trajnim profesional për zyrtarët Korrektues është edhe moduli për legjislacionin vendor ku përfshihet edhe LBGJ
- ✓ Kurrikula e Qendrës për Stërvitje Bazike (QSB), është avancuar në përfshirjen e barazisë gjinore në eliminimin e diskriminimit gjinor, stereotipave negative, pabarazisë dhe paragjykimet. Programi i QSB ofron ligjëratat për Trajnimin Bazik për Komponentin aktiv dhe rezervë, ndërsa Shkolla e Nën Oficerëve në tri programet zhvillimore për nënoficerët e FSK, realizon 10 orë mësimore për të drejtat e njeriut, barazinë gjinore dhe ngacmimet seksuale.
- ✓ Në vitin 2021 është aprovuar Agjenda për Barazi Gjinore në Policinë e Kosovës dhe Plani i veprimit 2021-2023.

Organizatave të tjera

- ✓ UN WOMEN në bashkëpunim me Policinë e Kosovës ka lansuar Doracakun mbi shërbimet policore me ndjeshmëri gjinore për rastet kur vajzat dhe gratë i nënshtrohen dhunës;
- ✓ Janë publikuar disa raporte për situatën e grave të burgosura në shërbimin korrektues: raportet vjetore nga QKRMT 2020 dhe 2021; raporti i Këshillit të Sigurisë 2020/21; raporti i CPT për vitin 2020; raporti për të drejtat e njeriut për Kosovë për vitin 2020 dhe 2021 nga SHBA; dhe raporti nga Bashkimi Evropian/Programi për Sektorin e Drejtësisë në Kosovë (EUKOJUST) Janar-Mars 2022 qasja në drejtësi nga gratë e burgosura;
- ✓ Rreth 40 gra të burgosura kanë ndjekur trajnime në menaxhimin e zemërimit, shkathtësi për vendin e punës, trajnim për mënyrën e të menduarit dhe reagimin në situata të vështira, etj.
- ✓ UN Women në vitin 2021 ka organizuar trajnim për 40 oficerë të Policisë së Kosovës për *Reagimet Efektive të Policisë ndaj dhunës me bazë gjinore*;
- ✓ UN WOMEN së bashku me Policinë e Kosovës prezantuan “Doracakun mbi Shërbimet Policore të Përgjegjshme ndaj Gjinisë për Gratë dhe Vajzat që i nënshtrohen Dhunës”.

¹⁸ https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/A4-ALB%20-%20ShelterCosting_Kosovo%20DomesticViolence.pdf

PËRFAQËSIMI I GRAVE NË JETËN PUBLIKE DHE NË SEKTORIN E SIGURISË

Pjesëmarrja dhe përfaqësimi i grave në institucione publike

- ✓ ABGJ ka organizuar një trajnim dy ditor për Grupin e Grave deputete dhe komisionin Parlamentar për buxhet dhe financa lidhur me Buxhetimin e Përgjegjshëm Gjinor si instrument i politikave drejt arritjes së barazisë gjinore;

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Për vitin 2020 për pensione janë ndarë mjete në vlerë prej 2,247,237.00 Euro, vlerë prej 20,500 Euro për kompensimin e anëtarëve të Komisionit për Verifikimin e Statusit, 18,000 Euro për pagat e anëtarëve të Sekretarisë dhe 96,000 Euro për 4 OJQ (nga 2000 euro për muaj).
- ✓ Në vitin 2021, janë paguar pensione për të mbijetuarit/at nga dhuna seksuale gjatë luftës në vlerë prej 2,733,820 Euro, vlerë prej 20,500 Euro për kompensimin e anëtarëve të Komisionit për Verifikimin e Statusit, 18,000 Euro për pagat e anëtarëve të Sekretarisë dhe 96,000 Euro për 4 OJQ (nga 2000 euro për muaj).
- ✓ Policia e Kosovës dhe Ministria e Mbrojtjes kanë organizuar fushata informuese dhe inkurajuese për përfshirjen e grave në Policinë e Kosovës dhe në FSK.
- ✓ Në vitin 2020 u organizuar takimi vjetor i Bordit të Shoqatës Ndërkombëtare të Grave Police (IAËP) dhe Konferencën Ndërkombëtare, *'Roli i zyrtareve policore në reagim ndaj kërcënimeve transnacionale'*. Këto dy ngjarje të mbajtura në Kosovë u vlerësuan lart edhe nga Qeveria e Kosovës dhe u klasifikuan si ngjarja më e madh e fuqisë së grave që mbledhi rreth 500 burra dhe gra nga sektori i sigurisë që ndanë ekspertizën dhe të kontributin për paqen dhe sigurinë në mbarë globin.
- ✓ IKAP: 2020-deri në tetor 2022 janë trajnuar 20 zyrtarë për BPGJ dhe 91 për çështjet gjinore, politikat dhe praktikat bashkëkohore.
- ✓ Divizioni i Trajnimeve në kuadër të Policisë së Kosovës në bashkëpunim me institucionet vendore dhe ndërkombëtare gjatë vitit 2020 ka mbajtur disa trajnime dhe punëtori sa i përket dhunës në familje, perspektives gjinore, për barazi gjinore, për të drejtat e grave etj. Për vitin 2020 janë mbajtur 21 punëtori, trajnime dhe kanë marrë pjesë 254 zyrtar policor kryesisht të gjinisë femërore. Ndërsa në vitin 2021 janë mbajtur 213 trajnime, punëtori etj. ku kanë marrë pjesë: 4,816 zyrtar policor të të dy gjinive.

Organizatat e tjera

- ✓ UN Women ka mbështetur studimin 2021 "Perceptimet publike për barazinë gjinore dhe dhunën ndaj Grave në Kosovë";
- ✓ Studimi i mbështetur nga UN WOMEN mbi Dhunën ndaj Grave në Politikë;
- ✓ RrGK ka organizuar tri takime me Lobin për Barazi Gjinore i cili përbëhet nga asambleiste komunale, zyrtare për barazi gjinore, përfaqësuese të partive politike;
- ✓ RrGK ka realizuar 2 fushata për zgjedhjet lokal dhe qendrore;
- ✓ RrGK kane organizuar 11 diskutime publike me 130 vajza nga nëntë komuna të ndryshme, si përfshirje lidhur me lansimin e raportit "Një ulëse në tryezë"
- ✓ UNDP ka mbështetur realizimin e raportit Understanding the Misuse of Firearms in Domestic Violence in South East Europe/ Analiza e keqpërdorimit të armëve të zjarrit në dhunën në familje në Evropën Juglindore, në të cilin studim është përfshirë edhe Kosova

PROGRES NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE

1. Analizë e situatës fenomenin e dhunës në baza gjinore;
2. Krijimi i programeve specifike për qasjen në drejtësi për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës;
3. Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike;
4. Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores së Punës së Kuvendit me LBGJ-në;
5. Ndërmarrja e masave afirmative për sigurimin e pjesëmarrjes së barabartë gjinore në përputhje me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore në pozitat vendimmarrëse;
6. Dizajnimi i masave afirmative për avancimin e barazisë gjinore;
7. Realizimi i hulumtimeve periodike për përfaqësimin e grave në pozitat vendimmarrëse në sektorin publik dhe atë privat;
8. Organizimi i trajnimeve sipas kurrikulës për barazinë gjinore lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në kuadër të shërbimit civil;
9. Ofrimi i bursave për avancim profesional për gra në institucione publike në nivelin lokal dhe qendror;
10. Trajnimi për lidërsip të grave për mundësinë e kandidimit për pozita vendimmarrëse në nivel lokal dhe qendror;
11. Fushatat e ndërgjegjësimit dhe aktivitete mbi transparencën dhe shpërndarjen e barabartë të fondeve për gratë dhe burrat në partitë politike;
12. Krijimi i Bordit Këshillues Gratë, Paqja dhe Siguria brenda institucioneve të sigurisë;
13. Ndërmarrja e masave afirmative me qëllim të rritjes së numrit të grave në sektorin e sigurisë;

3. REKOMANDIME PËR ZBATIMIN E PLANIT TË AKTIVITETEVE PËR VITIN 2022

- ✓ Në kapitullin 2 janë identifikuar aktivitetet për të cilat nuk është evidentuar progres, e të cilat duhet të jenë fokus për periudhën e mbetur të planit të veprimit.
- ✓ Siç është theksuar në pjesën hyrëse të këtij raporti, nga 38 vetëm 16 komuna kanë raportuar për aktivitetet e realizuara e disa kanë ofruar informata të mangëta (pa rezultate dhe/ose pa buxhet). Komunitat duhet të fillojnë ta reflektojnë PKBGJ në planet e tyre vjetore të punës. Të ndajnë buxhet adekuat për zbatimin e aktivitetëve të parapara në planin e veprimit të PKBGJ, të rritet niveli i llogaridhënies nga ana e Komunave për nivelin e zbatimit të PKBGJ-së. Mund të përdoret granti i performancës për të shty Komunat që të integrojnë aktivitetet që burojnë nga PKBGJ. Të ngriten kapacitetet e ZBGJ në nivel lokal dhe qendror dhe cilësia e raportimit;
- ✓ Disa nga ministritë nuk kanë ofruar të dhëna buxhetore për aktivitetet e tyre. Është e domosdoshme të identifikohet metodologji ose instrumente për të siguruar raportim të plotë nga të gjitha ministritë;
- ✓ Të dhënat e grumbulluara kanë treguar se në periudhën 2 vjeçare asnjë institucion nuk ka zhvilluar masa afirmative për avancimin e barazisë gjinore. Rekomandohet të identifikohen 2-3 institucione në fushat ku ekziston pabarazi gjinore dhe të mbështetet nga ABGJ dhe/ose donatorët për dizajnimin e masave afirmative;
- ✓ Nga të dhënat e grumbulluara dhe komunikimet me ZBGJ është vërejtur se ende ekziston paqartësi lidhur me masat afirmative-ABGJ të ofroj trajnim shtesë për Ligjin për Barazi Gjinore dhe konceptet e Ligjit;
- ✓ Nga të dhënat e ofruara janë identifikuar disa komuna të vogla si për shembull Komuna e Vushtrisë dhe Klinës, Istogut (e rrjedhimisht edhe me më pak buxhet) që kanë realizuar aktivitete për avancimin e barazisë gjinore. Këto komuna mund të shërbejnë si model për komunitat e tjera (disa që janë me shumë buxhet e me shumë pak aktivitete në mbështetje të agjendës për barazi gjinore si për shembull Komunën e Prishtinës);
- ✓ Model për raportim mund të konsiderohet edhe raportimi nga MASHTI, zyrtarja për Barazi Gjinore nga MASHTI dhe nga komuna e Vushtrisë janë shembuj të mirë për raportim për aktivitetet e realizuara.

4. REKOMANDIME PËR RISHIKIMIN E PLANIT E VEPRIMIT TË PKBGJ-SË PËR PERIUDHËN 2023 DHE 2026

1. Të zhvillohet më gjerësisht dhe planifikohen aktivitete për fushën e kulturës dhe sportit në planin e ri të veprimit të PKBGJ-se.
2. Përvoja e mirë në zbatimin e masave mbështetëse të Qeverisë për të zbutur pasojat nga pandemia duhet të bëhen pjesë integrale e aktiviteteve të përhershme;
3. Të ofrohen sqarime për indikatorët, për shembull tek pjesëmarrja e grave në pozita vendimmarrëse, të specifikohet çka përfshin pozita vendimmarrëse;
4. Forcimi i monitorimit të përfshirjes së komenteve të ABGJ nga struktura përcjellëse e ligjeve për miratim në Qeveri. Të fuqizohet roli i ABGJ si 'gatekeeper'-portë;
5. Duhet të përforcohet analiza dhe aktivitetet tek fusha e sportit: mjedisit; ransportit; kulturës; dhunës në familje (pas analizës së Strategjisë ekzistuese);

Prioritetet kryesore

1. Sistemi ekzistues i buxhetit nuk e mundëson përcjelljen e ndarjes së fondeve në bazë të gjinisë. ABGJ është në proces të realizimit të studimit të fizibilitetit i cili do të informoi për ndryshimet e domosdoshme për të mundësuar përcjelljen e ndarjes së fondeve në bazë të gjinisë .
2. Angazhimi për ndarjen e të dhënave në bazë gjinore për indikatorët ku nuk janë gjetur të dhëna;
3. Ngritja e kapaciteteve për vlerësimin e ndikimit gjinor;
4. Organizimi i trajnimeve sipas kurrikulës për barazinë gjinore lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në kuadër të shërbimit civil;
5. Zhvillimin e masave afirmative për avancimin e barazisë gjinore;
6. Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike;
7. Harmonizimi i Ligjit për Zyrtarët publik me kërkesat e LBGJ,
8. Ndërmarrja e masave afirmative për rritjen e pjesëmarrjes së grave dhe vajzave në administratë publike, misionet diplomatike dhe sektorin e sigurisë.
9. Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores së Punës së Kuvendit me LBGJ-në.

Shtojca 1: Statusi i progresit në realizimin e aktiviteteve për vitin 2020 dhe 2021

Shtylla-Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale

Nr.	Veprimi	Progres: Po, Jo
I.1.1	Ofrimi i trajnimeve profesionale për gratë me fokus të veçantë për gratë e nivel të ulët të shkollimit dhe atyre që kanë qenë të papuna për një kohë të gjatë	PO
I.1.2	Zhvillimi i analizës së nevojave të tregut të punës	PO
I.1.3	Përmirësimi i sistemit të informatave të tregut të punës për të analizuar dhe përmirësuar mekanizmat për identifikimin dhe parashikimin e nevojave për shkathësi dhe planifikim në sistemin e AAP-së dhe ARr-së	PO
I.1.4	Rishikimi i profileve që ofrohen në shkollat e AAP-së dhe përshtatja me nevojat e tregut. Kjo do të arrihet me formimin e grupit punues trepalësh i cili do ta bëjë analizën, harmonizimin e profileve me nevojat e tregut, dhe krijimin e listës me profilet prioritare që do të ofrohet.	PO
I.1.5	Promovimi i rasteve të suksesit në tregun e punës të pjesëtarëve të komuniteteve rom dhe ashkali, me fokus të veçantë tek gratë. Strategjia për përfshirjen e komuniteteve Rom dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare 2017-2022	PO
I.1.6	Plotësim/ ndryshimi i Ligjit të Punës për garantimin e pushimit prindëror dhe harmonizimi me Direktivat e BE-së	PO
I.1.7	Aktivitete informuese për promovimin e të drejtës për pushimin e lehonisë dhe prindëror	PO
I.1.7	Subvencionimi i pagesës për kopshtet e fëmijëve të nënave vetë-ushqyese, përfituese të skemave sociale	PO
I.1.8	Analiza dhe vlerësimi i kostos financiare për subvencionimin e pagesës për edukimin parashkollor, për fëmijët nga familjet që janë në skema sociale	JO
I.1.9	Trajnimi i përfituesve të kategorive sociale dhe angazhimi i tyre në programet e punësimit	PO
I.1.10	Ndërtimi i qendrave rezidenciale dhe ditore për ofrimin e shërbimeve për personat e moshuar dhe pa përkujdesje familjare	PO
I.1.11	Ndërtimi i qendrave rezidenciale ditore, për ofrimin e shërbimeve për personat me aftësi të kufizuar	PO
I.1.12	Përmirësimi i cilësisë së shërbimeve sociale dhe familjare përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar	PO
I.1.13	Nxitja e zhvillimit të bizneseve ekzistuese në pronësi të grave nëpërmjet programeve mikrofinanciare dhe mikrokredive	PO
I.1.14	Krijimi i një strukture stimuluese (fondi të përbashkët) nga qeveria dhe bizneset, për mbështetjen e shkollimit në drejtimet deficitare dhe për vajzat dhe gratë në drejtimet teknike.	PO

1.1.15	Realizimi i emisioneve televizive, dhe shkrimeve me rrëfimeve të suksesshme të femrave në profesionet teknike	PO
1.1.16	Aktivitete senzibilizuese për nxitjen e angazhimit të grave dhe burrave në sektorë deficitar (bujqësi, energjetikë, pylltari, ujëra, mjedis)	PO
1.1.17	Hulumtim / analizë e situatës për mundësinë e themelimit të bashkimeve kreditore	JO
1.1.18	Analizë dhe integrimi i perspektivës gjinore në Fondin Kosovar për Garantimin e Kredive (FKGK) për mbështetjen e grave	JO
1.1.19	Ofrimi i programeve për edukim financiar	PO
1.2.1	Zhvillimi i manualit për vlerësimin e ndikimit gjinor në politika publike dhe legjislacion	PO
1.2.2	Ngritja e kapaciteteve për vlerësimin e ndikimit gjinor në politika publike dhe legjislacion	PO ¹⁹
1.2.3	Ngritja e kapaciteteve për integrimin gjinor në politika publike, në nivelin qendror dhe lokal	PO
1.2.4	Rishikimi i politikave ekzistuese afatgjate (Strategjitë dhe Planet e Veprimt) dhe integrimi i perspektivës gjinore	PO
1.2.5	Rishikimi i legjislacionit dhe akteve normative integrimi i perspektivës gjinore	PO, ABGJ ka ofruar komente por nuk ka evidencë për shkallën e komenteve të adresuara
1.2.6	Monitorimi i politikave ekzistuese publike (i ligjeve, udhëzimeve administrative, rregulloreve	PO
1.2.7	Identifikimi i treguesve gjinor, për secilin institucion në nivel qendror dhe lokal, dhe raportimi i rregullt i tyre.	JO
1.2.8	Zhvillimi i Indeksit të Barazisë Gjinore	PO
1.2.9	Integrimi i perspektivës gjinore/marrja e masave afirmative për ndarjen e banesave sociale	Janë ndarë banesa për gra por nuk është raportuar nëse janë aplikuar masa afirmative në komuna (p.sh. Suharekë, Prishtinë, Gjiilan, Vushtrri, Mitrovicë)

¹⁹ Në kohën kur është hartuar PKBGJ, ABGJ ka qenë duke realizuar trajnime për ngritjen e kapaciteteve të zyrtarëve për VNGJ. Për zhvillimin e kapaciteteve për zbatimin e Manualit të VNGJ-ë gjatë viteve 2018 dhe 2019, ABGJ ka realizuar 14 trajnime dyditore dhe 11 sesione orientuese për VNGJ, duke trajnuar 486 zyrtar civilë.

I.2.10	Hartimi i aktit ligjor për mënyrën e zbatimit të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor (BPGj)	PO
I.2.11	Ngritja e kapaciteteve për zbatimin e BPGj, në nivel qendror dhe lokal.	PO
I.2.12	Fushata për vetëdijesimin e shoqërisë lidhur me rolin e përfshirjes së grave në vendimmarrje në menaxhimin e burimeve natyrore	JO
I.2.13	Organizimi tradicional i aktivitetit për promovimin e suksesit të grave, në profesione jo-tipike, në bujqësi, në ndërmarrësi, shembujt e suksesshëm të kooperativave, dhe në fusha të tjera.	PO
I.2.14	Organizimi i panairove të ndërmarrjeve në pronësi të grave edhe në fusha jo tipike; dhe organizimi i B2B, në vend dhe jashtë, për të marrë mësim, rrjetëzim dhe promovim dhe zgjerim të tregut.	PO
I.2.15	Përfshirja e perspektivës gjinore në panairot ekzistuese	PO
I.2.16	Sensibilizimi i grave për mundësitë e përfitimit nga Programi për Bujqësi dhe Zhvillim Rural	PO, shumica kanë raportuar për përfitueset e më pak për aktivitete për sensibilizim
I.2.17	Sensibilizimi për pjesëmarrjen e grave fermerë në Shërbime Këshilluese	PO
I.2.18	Zhvillimi i standardeve të profesionit (bazuar në rezultatet e të nxënësve) për profesionet e kërkuara në tregun e punës. Këtu të konsiderohen me prioritet profesionet deficitare (bujqësi, energjetikë, pylltari, ujëra, mjedis, TIK, kujdestare për fëmijë, etj.)	PO
I.2.19	Hartimi i kurrikulave për profesionet e reja në përputhje me standardet e profesionit dhe rifreskimi i kurrikulave ekzistuese, duke përdorur qasjen e bazuar në rezultatet e të nxënësve	PO
I.2.20	Zgjerimi/zhvillimi MATP të reja (p.sh. apprenticeship), specifikisht për vajza dhe gra, me theks tek zonat rurale (grup moshat, etnitetet)	PO
I.2.21	Fushata vetëdijesuese për informim për efektet negative të informalitetit për personat që punojnë në këtë sektor	PO
I.2.22	Forcimi i kapaciteteve të Inspektoratit të Punës	JO
I.2.23	Forcimi i mekanizmave mbikëqyrës të inspektoratit të punës	JO
I.2.24	Përforsimi i mekanizmave dhe bashkërendimi i veprimeve institucionale për zvogëlimin e punësimit joformal	JO
I.2.25	Angazhimi i palëve të interesit dhe publikut të gjerë në adresimin e punësimit joformal	JO
I.2.26	Forcimi i kapaciteteve të inspektoratit të punës për adresimin e punësimit joformal	JO

1.2.27	Shkëmbimi i të dhënave me institucionet relevante dhe partnerët social për adresimin e punësimit joformal	JO
1.2.28	Zhvillimi i dokumenteve të politikave mbi sigurinë dhe shëndetin në punë të punësuarve	PO
1.2.29	Organizimi i fushatave vetëdijësuese dhe lansimi i fushatave për të drejtat e të punësuarave lidhur me kornizën e re ligjore	PO
1.2.30	Trajnimi dhe certifikimi i personave që kryen aktivitete nga siguria dhe shëndeti në punë	PO
1.2.31	Funksionalizimi i procesit të licencimit të kompanive / bizneseve që kryejnë aktivitete nga siguria dhe shëndeti në punë	PO
1.2.32	Përgatitja e vlerësimit të ndikimit rregullativ për sigurimet e aksidenteve në punë dhe sëmundjeve profesionale	JO
1.2.33	Zhvillimi i metodologjisë dhe analiza për matjen e pabarazisë gjeografike/zonat më pak të favorizuara, me perspektivë gjinore, konsidero minoritetet brenda minoritetit.	JO
1.2.34	Të ndryshohet Ligji 2004/26 për trashëgiminë për ta përfshirë bashkësinë jashtëmartesore si ekuivalente ose e krahasueshme me martesën formale (bashkësinë martesore) për realizimin e të drejtës në trashëgimi, pas 5 viteve bashkëjetese apo 3 vite nëse ka fëmijë nga ajo bashkësi.	PO
1.2.35	Vazhdimi i masës afirmative për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të dy bashkëshortëve, pa pagesë	PO
1.2.36	Amandamenti i Udhëzimit Administrativ MMPH 08/2014 për Tarifat e Shërbimeve për Regjistrimin e të Drejtave të Pronës së Paluajtshme nga Zyret Kadastrale Komunale	JO
1.2.37	Organizimi i fushatave vetëdijësuese për të drejtën në trashëgimi dhe pronë	PO
1.2.38	Informimi i grave për mundësitë dhe përparësitë e organizimit në kooperativa (takime, broshura)	JO
1.2.39	Ofrimi i trajnimeve në fushën e ndërmarrësisë dhe shkëmbimi i përvojave të mira me kooperativat e suksesshme	JO
1.2.40	Ofrimi i mbështetjes (konsulenca, ndihmë juridike falas, rrjetëzimi, etj.) për themelimin e kooperativave	JO
1.2.41	Mbështetja financiare për kooperativat e reja	JO

1.2.42	Ofrimi i programeve mbështetëse për ndërmarrësi, për gra, të përcjella me këshillime biznesore	PO
1.2.43	Fushata vetëdijësuese për respektimin e kuotës të punësimit për personat me aftësi të kufizuar dhe evitimin e stigmatizimit në shoqëri	PO Prishtina ka raportuar por pa të dhëna për fushatat
1.2.44	Studimi lidhur me realizimin e të drejtës për alimentacion dhe analiza e praktikave të mira për të siguruar realizimin e alimentacionit	JO
1.2.45	Rishikimi dhe plotësim-ndryshimi i kornizës ligjore për Shërbime Sociale dhe Familjare	PO në proces
1.2.46	Hartimi i manualit dhe kornizës ligjore për monitorimin e LBGJ	PO manuali në fazën e finalizimit
1.2.46	Hartimi i standardeve të profesionit për punëtorët social dhe validimi moduleve të trajnimit	JO
1.2.47	Vlerësimi i nevojave për trajnim dhe hartimi i programit të trajnimit	JO
1.2.48	Trajnimi i punëtorëve social për zbatimin e standardeve minimale të shërbimeve sociale	PO
1.2.49	Hartimi i kornizës ligjore dhe manualit për monitorimin e Ligjit për Barazi Gjinore dhe trajnimi i zyrtarëve	PO

Shtylla 2: Zhvillimi Njerëzor dhe Rolet dhe Marrëdhëniet Gjinore

Nr.	Veprimi	Progres: Po, Jo
II.2.1	Integrimi i studimeve gjinore në sillabuset e lëndëve dhe zhvillimi i lëndëve nga studimet gjinore në IAL	PO, UP/Fakulteti Ekonomik dhe Juridik
II.2.2	Hulumtim për integrim të perspektivës gjinore në të gjitha nivelet e arsimit formal.	PO
II.2.3	Integrimi i perspektives gjinore dhe eliminimi i stereotipeve gjinor në tekste shkollore dhe kurrikula në nivelin fillor dhe të mesëm	PO
II.2.4	Rritje e përfaqësimit të autoreve gra, dhe eksperteve gjinor, në përpilimin e teksteve, kurrikulave, dhe recenzione.	PO
II.2.5	Zhvillim i programit i cili trajton dhunën në baza gjinore në shkolla	PO
II.2.6	Ofrimi i bursave për studime gjinore jashtë vendit për djem dhe vajza (Young Cell Scheme)	JO
II.2.7	Themelimi i fondit dhe programit për mbështetjen e komuniteteve (100 bursa për studime, përfshirë shpenzimet e strehimit, udhëtimi dhe materiale mësimore)	PO
II.2.8	Panaire mbi edukimin në karrierë për nxënësit, prindërit, dhe mësimdhënësit.	PO
II.2.9	Program vullnetar me student për mentorim për vajza dhe djem në nivelin e mesëm të ulët dhe të lartë (thyerja e stereotipeve në profesione).	JO

II.2.10	Zgjerimi i shërbimeve orientuese dhe këshllim në karrierë në shkolla për vajza (Strategjia e komunikimit shkollë-prindër për orientimin në karrierë për nxënësit e arsimit të mesëm të ulët 2018-2021)	PO
II.2.11	Monitorim i zbatimi i kuotave për regjistrimin e studentëve Rom, Ashkali, dhe Egjiptas	PO
II.2.12	Stimulimi i hapjes dhe akreditimit të institucioneve parashkollore private dhe qendrave me bazë në komunitet nga ana e komunave	Në proces
II.2.13	Hartim i standardeve dhe trajnim i stafit në Qendrat e Komuniteteve për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve sociale dhe familjare për vajzat dhe gratë përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar (në harmonizim me Strategjinë Sektoriale të MPMS 2018-2022)	JO
II.2.14	Fushatë për ndërgjegjësimin e prindërve për parandalimin e martesave të hershme.	PO
II.2.15	Fushata vetëdijësuese për të drejtat e grave dhe barazinë gjinore me fokus te komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian.	PO
II.2.16	Trajnime në Qendrat Mësimore në Komunitet për ofrim të shërbimeve arsimore dhe vetëdijësuese.	PO
II.2.17	Aktivitete vetëdijësuese dhe politika publike për t'i kontribuar parandalimit të braktisjes së shkollimit për vajza dhe djem në arsimin e mesëm të lartë, me fokus të komunitetet Rome, Ashkali dhe Egjiptas	PO
II.2.18	Studim i fizibilitetit dhe identifikimi i formave alternative (të bazuara në shtëpi) për edukim parashkollor.	PO
II.2.19	Hartimi dhe përplotësimi i legjislacionit për zhvillimin e formave alternative për edukimin parashkollor	JO
II.2.20	Ndërtimi i objekteve për parashkollor/parafillor (Rezultati 2.8.2. Plani i Veprimit i PSAK)	PO
II.2.21	Fushatë vetëdijësuese për rritjen e shkallës së regjistrimit të fëmijëve në edukim parashkollor alternativë.	PO
II.2.22	Trajnim dhe inspektim për ngritjen e kapaciteteve për monitorim dhe vlerësim të edukimit parashkollor.	PO
II.2.23	Fushatë për të inkurajuar djemtë dhe burrrat për të studiuar drejtimin parashkollor në institucionet e arsimit të lartë.	JO
II.2.24	Zhvillimi i treguesve të ndjeshëm gjinor të performancës në arsimin e ulët dhe të mesëm (PSAK 7.9.2. për arsimin e lartë)	JO
II.2.25	Grante për të avancuar qasjen e vajzave dhe grave në grante hulumtuese dhe zhvillim profesional akademik	JO
II.2.26	Zhvillimi i masave të veçanta pozitive dhe i programeve përgatitore për regjistrimin në shkollat profesionale dhe aftësimin profesional, me theks tek vajzat dhe gratë me nevoja të veçanta	JO
II.2.27	Fushatë vetëdijësuese për mundësitë e pjesëmarrjes në Arsim Profesional Joformal, në Shkolla Profesionale, dhe Programe të përsheptuara.	JO
II.2.28	Krijimi i kushteve për të ndjekur program të përsheptuar të shkollës fillore dhe të mesme, me veçanti për gratë Rome, Ashkali, dhe Egjiptase.	Ekziston baza ligjore
II.2.29	Trajnime të personelit arsimor për arsimin gjithëpërfshirës	PO
II.2.30	Shndërrimi i klasave të bashkangjitura në dhoma burimore	Tashmë nuk ekziston koncepti i klasave të bashkangjitura. Fëmijët sistemohen Ne klasat e rregullta, apo sipas vlerësimeve

		profesionale, rekomandohen për Qendra burimore.
II.2.31	Fuqizimi i mekanizmave për mbështetjen e fëmijëve me nevoja të veçanta-rritja e numrit të mësimdhënësve mbështetës	PO
II.2.1	Ndërgjegjësim i qytetarëve për të drejtat e tyre dhe qasjen në shërbime	PO
II.2.2	Krijimi i mundësive për gratë për avancim profesional dhe në karrierë në institucionet publike	PO
II.2.3	Përkrahje financiare për avancim profesional, infrastrukturë dhe ndërgjegjësim publik për ngritjen e pjesëmarrjes së vajzave grave në sport.	PO
II.2.4	Hartimi i politikave të reja, përplotësuese, për përfaqësim të barabartë gjinor në organizata mediatike dhe politika editoriale.	PO
II.2.5	Analiza të buxhetit me perspektivë gjinore në fushën e arsimit, shkencës, sportit, energjetikes, kulturës, rinisë, diasporës, shëndetësisë, kthimit dhe komuniteteve.	PO
II.2.6	Hartim i modulit të trajnimit për media në trajtimin e: koncepteve bazike gjinore, LGBTI, dhunën dhe sigurinë në bazë të gjinisë, rrezikun e bartjes së armëve , nevojat e veçanta	PO
II.2.7	Krijim i sistem i monitorimit dhe raportimit për imazhin e grave (reprezentimet gjinore) në media.	JO
II.2.8	Krijimi i programeve edukativo-arsimore për edukim medial në nivelin e mesëm të lartë dhe IAL	JO
II.2.9	Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e barazisë gjinore	PO
II.2.10	Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e luftimit të ekstremizmit të dhunshëm	JO
II.2.11	Aktivitete vetëdijësuese për organizatat mediale mbi LBGJ dhe Ligjin Kundër Diskriminimit	JO
II.2.12	Promovimi dhe mbështetja e grave krijuese	PO
II.2.13	Shërbime për gratë e moshës së tretë për përmirësimin e mirëqenies sociale të tyre	JO
II.2.14	Aktivitete kulturore dhe ekonomike në Qendra për të Moshuar	JO
II.2.15	Hulumtime mbi hapësirat publike, trashëgiminë kulturore, dhe gjininë	JO
II.3.1	Zgjerimi i vizitave në shtëpi për nëna dhe fëmijë	PO
II.3.2	Integrimi i të dhënave në SISH për shëndetin e gruas, nënës dhe fëmijut	Në proces
II.3.3	Përmirësimi i cilësisë së metodologjisë për mbledhjen e të dhënave dhe raportimit për shtatëzënat dhe lehonat	JO
II.3.4	Trajnim për ngritje të kapaciteteve profesionale për promovim dhe edukim shëndetësor, përfshirë shëndetin riprodhues dhe nevojave specifike shëndetësore të femrave dhe meshkujve	PO
II.3.5	Vaksina HPV të futet në listën esenciale të barnave	PO
II.3.6	Vaksinim universal i fëmijëve	Jo të gjithë 73% (38% e fëmijëve që jetojnë në

		komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian)
II.3.7	Ndërgjegjësimi i popullatës për shëndetin riprodhues dhe seksual	PO
II.3.8	Trajnimi i harmonizuar i mësimdhënësve në shkollat promovuese të shëndetit për shëndetin riprodhues dhe seksual	PO
II.3.9	Trajnim dhe ndërgjegjësim i mediave për informimin e qytetarëve për çështjet shëndetësore (shëndet riprodhues, të ushqyerit me qumësht gjiri, të ushqyerit e shëndetshëm, edukatë seksuale) dhe për të drejtat dhe përgjegjësitë për raportim etik dhe profesional të çështjeve shëndetësore	JO
II.3.10	Fushata të vazhdueshme të sensibilizimit të popullsisë për shëndetin riprodhues dhe seksual.	PO
II.3.11	Hartimi dhe zbatimi i pakos informuese për edukimin seksual dhe shëndetin riprodhues për shkollat fillore dhe të mesme	PO
II.3.12	Akreditim i programit të trajnimit për mësimdhënësit mbi shëndetin riprodhues (tri nivelet)	PO
II.3.13	Amandamenti i Ligjit për Mbrojtjen e të Ushqyerit me Qumësht Gjiri dhe promovim i ushqyerjes me gji dhe të ushqyerit e shëndetshëm, me theks te veçantë për grupet e ndjeshme	JO
II.3.14	Zhvillimi i një hulumtim mbi praktikat e planifikimit familjar dhe abortit selektiv	JO
II.3.15	Fushata vetëdijësuese për të rinjtë/të rejtat për: rrezikun e bartjes së armëve, veprimeve të rrezikshme në komunikacion, abuzimin e substancave psikotrope, alkoholit, duhanit	PO
II.3.16	Fushatë edukativo-shëndetësore për parandalimin dhe trajtimin e TBC-në	PO
II.3.17	Aktivitete vetëdijësuese për shëndetin mendor (bullizmi, ngacmimi seksual, bulimia, anoreksia, seksualitetin, substancat narkotike, etj.)	PO
II.3.18	Trajnim i stafit mjekësor për ofrim të shërbimeve me ndjeshmëri gjinore dhe trajtimin të barabartë të personave LGBTI.	PO
II.3.19	Akt nënligjore për rritjen e numrit të psikologëve në shkolla	JO
II.3.20	Akt nënligjor për rritjen e numrit të mjekëve në shkolla.	JO
II.3.21	Krijimi i linjës ndihmëse telefonike falas dhe avancim i platformave elektronike me staf profesional për të rinjtë (bullizmi, ngacmimi seksual, bulimia, anoreksia, identiteti seksual, substanca narkotike, etj.)	PO
II.3.22	Realizimi i aktiviteteve vetëdijësuese mbi faktorët e ndotjes së mjedisit natyror dhe të ndërtuar dhe efektet shëndetësore	PO

II.3.23	Hulumtim i politikave mbi zhvillimin e sektorit te energjisë, mbrojtjen e mjedisit dhe shfrytëzimit te burimeve natyrore, me perspektive gjinore	PO
---------	--	----

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri

Nr.	Veprimi	Progres: Po, Jo
III.1.2	Caktimi i gjyqtarëve dhe prokurorëve të profilizuar të mirren me dhunën në baza gjinore	PO, në Mitrovicë dhe Pejë dhe gjyqtar kujdestar në Prishtinë
III.1.3	Përfshirja e rasteve të dhunës në baza gjinore në mekanizmin ekzistues raportues dhe përcjellës për rastet specifike në polici, prokurori dhe gjykata për të mundësuar monitorimin e rasteve	PO
III.1.4	Trajnim i vazhdueshëm i policisë, prokurorëve, gjykatësve, mbrojtësve të viktimave, punëtorëve social, ofruesit e shërbimeve te licencuar nga ShoC-te lidhur me dhunën në baza gjinore, me theks të veçantë lidhur me definicionet e reja të Kodit Penal	PO
III.1.5	Hartimi i manualit në temën e dhunës në baza gjinore	PO për Policinë
III.1.6	Vazhdimi i afatit për aplikim për pension për të mbijetuarat nga dhuna seksuale gjatë luftës	PO
III.1.7	Sensibilizimi i shoqërisë përmes avokimit dhe vetëdijesimit për qasje në drejtësi duke u fokusuar në të drejtat pronësore, dhunën në baza gjinore, të mbijetuarat/it e dhunës seksuale gjatë luftës dhe të drejtat tjera që rrjedhin nga legjislacioni përkatës	PO
III.1.8	Analizë e situatës së grave të burgosura në shërbimin korrektues përfshi qasjen në të drejta, rehabilitim dhe reintegrim	PO
III.1.9	Ofrimi i trajnimeve lidhur me të drejtat për gratë e burgosura përfshi qasjen në të drejta, rehabilitim dhe reintegrim	PO
III.1.10	Analizë e situatës nga aspekti gjinor i pozitës së grave të dënuara për dhunën ne familje përfshi politikat ndëshkimore	PO, në proces
III.1.11	Analizë e situatës fenomenin e dhunës në baza gjinore	JO
III.1.12	Fuqizimi i kapaciteteve të Komisionit Qeveritar për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës dhe organizatave të përfshira në procesin e aplikimit për njohjen e statusit	PO
III.1.13	Krijimi i programeve specifike për qasjen në drejtësi për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës	JO
III.1.14	Krijimi i programeve rehabilituese për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës	PO
III.1.15	Organizimi i Konferencës Ndërkombëtare për Procesin e Verifikimit te Statusit të të mbijetuarave nga dhuna seksuale gjatë luftës	JO
III.1.16	Realizimi i studimeve për të matur praninë e dhunës fizike dhe psikologjike tek vajzat dhe gratë	JO
III.2.1	Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike	JO
III.2.2	Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores se Punës së Kuvendit me LBGJ-në	JO

III.2.3	Ndërmarrja e masave afirmative për sigurimin e pjesëmarrjes së barabartë gjinore në përputhje me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore në pozitën vendimmarrëse	JO Vazhdim i një mase ekzistuese por nuk janë zhvilluar masa të reja afirmative
III.2.4	Realizimi i hulumtimeve periodike për përfaqësimin e grave në pozitën vendimmarrëse në sektorin publik dhe atë privat	JO
III.2.5	Organizimi i trajnimeve sipas kurrikulës për barazinë gjinore lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në kuadër të shërbimit civil	JO
III.2.6	Ofrimi i bursave për avancim profesional për gra në institucione publike në nivelin lokal dhe qendror	JO
III.2.7	Trajnimi për lidhshmëri të grave për mundësinë e kandidimit për pozita vendimmarrëse në nivel lokal dhe qendror	JO
III.2.8	Mbajtja e aktiviteteve ndërgjegjëse dhe vetëdijëse mbi barazinë gjinore për grupin e grave deputete të asambleve komunale dhe nivelit qendror	PO
III.2.9	Ndërmarrja e kampanjave vetëdijëse për rritjen e numrit të grave në procesin e menaxhimit dhe monitorimit të procesit zgjedhor në përputhje me LBGJ-në	PO
III.2.10	Hulumtim për pjesëmarrje dhe përfaqësim të grave brenda partive politike përmes strukturave dhe mekanizmave të partive politike dhe sondazheve të opinionit publik	PO
III.2.11	Fushatat e ndërgjegjësimit dhe aktivitete mbi transparencën dhe alokimin e barabartë të fondeve për gratë dhe burrat në partitë politike	JO
III.3.1	Hulumtim rreth formave të diskriminimit dhe mjedisit të sigurtë për burrat dhe gratë në sektorin e sigurisë	PO
III.3.2	Krijimi i Bordit Këshillues Gratë, Paqja dhe Siguria brenda institucioneve të sigurisë	JO
III.3.3	Analizë e situatës mbi nevojën e themelimit të shoqatës së grave në forcat e sigurisë së Kosovës	Sipas kështillës Ligjore te Departamentit Ligjor ne MM, nuk ka baze ligjore për themelimin e shoqatës se grave ne Forcën e Sigurisë se Kosovës.
III.3.4	Inkurajimi i krijimit dhe mbështetjes së shoqatave të grave në sektorin e sigurisë	PO, vetëm përmes trajnimeve
III.3.5	Trajnimi i anëtarëve të institucioneve të sigurisë lidhur me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore përfshi buxhetimin gjinor dhe integrimin e perspektivës gjinore	PO
III.3.6	Rishikimi dhe avancimi i kurrikulës së policisë, Forcave të Sigurisë së Kosovës dhe institucioneve tjera të sigurisë nga perspektiva gjinore në përputhje me LBGJ-në dhe praktikën ndërkombëtare	PO NË PK DHE MM
III.3.7	Ndërmarrja e masave afirmative me qëllim të rritjes së numrit të grave në sektorin e sigurisë	JO
III.3.8	Hulumtim i vazhdueshëm mbi pozitën e grave në Forcën e Sigurisë së Kosovës, Policinë e Kosovës, shërbimi korrektues	PO NË MM JO në PK e shërbimi korrektues

III.3.9	Ndërmarrja e fushatave për rritjen e vetëdijes lidhur me rekomandimet e dala nga hulumtimi i vazhdueshëm për pozitën e grave në sektorin e sigurisë	PO
III.3.10	Hulumtim lidhur me ndikimin e armëve të vogla në sigurinë e burrave dhe grave nga perspektiva gjinore	JO
III.3.11	Hartimi i Agjendës për Barazi Gjinore dhe Planin e Veprimit 2021-2023 për Policinë e Kosovës për të përmbushur kërkesat e përcaktuara në Agjendën e Kombeve të Bashkuara 2030 për Zhvillimin të Qëndrueshëm dhe 17 Synimet për Zhvillime të Qëndrueshëm	PO
III.4.1	Organizimi i debateve publike për përfaqësimin e grave në proceset e negocimit, paqes dhe pajtimit	PO
III.4.2	Lobimi dhe avokimi lidhur me përfshirjen e grave në procesin e negocimit, paqes dhe pajtimit	PO
III.4.3	Krijimi i bazës së të dhënave për gratë pjesëmarrëse në aktivitetet emergjente apo humanitare brenda dhe jashtë vendit	PO